

ELŐFIZETÉS
 HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-ketváltásos betűsor egyezer 20 fill.
 másolat közzétételénél 10 fill.
 Nyomatás ára 10 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 337.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szombat, július 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A rágalom akná.
- Főlozslanak, vagy megmaradhatnak?
- A vadásztársaság főlebbez.
- Öt perces közgyűlés.
- A kedélyes betörő.
- Az új-szent-annal háborúság.
- Meglopott aradi építész.
- Véres verekedés képviselő és újságíró között.
- Prímadonnává az aradi Nemzeti Színháznál.
- Megőrült aradi vasutas.
- Tárca: Bandi naplójából. Írta: „Mesarthim.”

A rágalom akná.

Arad, július 19.

A horvát bának módjában volt, hogy a kormánynak jelentést tegyen azokról az állapotokról, melyeket Horvátországban talált és hogy referáljon arról, miképpen képzei a maga részéről a pacifikálás útját.

Bizonyos, hogy a bán dolga nem mondható könnyűnek. A legnagyobb optimizmus mellett sem állíthatni, hogy Horvátországban hajlandóság mutatkoznék a rendezett állapotok helyreállítására.

A magyar parlamentből kiszorított, a horvát szlavon-dalmát országgyűlésről kirekesztett agitátorok a maguk tevékenységének színhelyét az utcára tették át. Sohasem volt még Horvátországban annyi népgyűlés, mint mostanában és soha nem hirdették leplezetlenebbül a magyarok ellen való harcot, mint éppen ezeken a gyűléseken. Kiáltó tanuságot tettek erről a Horvátországszerte elhangzott képviselői

beszámolóik. Valamennyiben az a felfogás jutott kifejezésre, hogy a magyarok ellen-ségei a horvátoknak és hogy a horvát-szerb koalíció jövő akciója a magyarok ellen való harc lesz. Sőt Supilo Ferenc, az intrika nagymestere, elismerésre méltó és nála igazán szokatlan őszinteséggel kijelentette, hogy ez a küzdelem még heve-sebbé lesz, mint amilyen 1848-ban volt.

Meg lehet köszönni Supilo urnak ezt a nyílt beszédet. Mindig tudtuk, hogy a jogtalanság, a törvényszegés jóval erőszakosabb és vakmerőbb tud lenni, mint az igazság és törvénytisztelet. De azt is tudjuk, hogy még soha nem volt rá eset, hogy a jogtalanságnak és a jognak harcában végtére is nem a jog lett volna a győztes. Csak rajta azzal a küzdelemmel. Egy pillanatig sem kételkedtünk abban, hogy a horvátok szépszerével be fogják látni, hogy telhetetlen és mértéktelen követeléseikkel cédává teszik az igazságot. El voltak szánva a harcra és hogy ha az ellenség a küzdelem közepett nem fogja betartani a tisztesség szabályait, mi azon sem fogunk megütközni. Nem számítottunk, nem is gondoltunk lojális ellenfelekre. Elkészültünk a legnagyobb galádságokra és küzdő modorukban abból a feltevésből kell majd kiindulnunk, hogy les-ből és orozva támadó ellenséggel állunk szemben.

Tudjuk, hogy nekünk csak egy szövetségesünk van: a jog. A horvátok azonban, mivel velünk csak az igazság van, egyéb szövetségeseket is keresnek. Előbb

csak Ausztriában jártak, most már — a hogy Supilo beszámolójában pedzette — egész Európában fognak fegyvertársakat keresni. Ez a módszer nem új. A dákorománok és a zöldszászok is azt tették jogtalanul, a mit a törököktől sanyargatott örmények joggal cselekedtek. Egész Európát teleüvöltötték keserveikkel. Vakmerően kerékbe törték az igazságot, rágalmaztak, hazudoztak oly perverz fantáziával, amilyenben egy elme-orvosnak is gyönyörúsége telhetett volna. Magyarországot a barbárság lépcsőinek tüntették fel, magukat a legártatlanabb áldozatoknak.

De mit értek mindezzel? Aki külföldön rosszakarónk volt, szívesen hallgatott ezekre a hazudozásokra. Aki azonban ismert bennünket, mindjárt tudta, hogyan kell értékelnie a rágalmazók hadjáratát. Mi pedig idehaza, miután mindent megtettünk az európai közvélemény helyes tájékoztatására, végre mégis csak azt tettük, amit a mi törvényeink alapján a magunk jogos érdekeink megóvása céljából megtehattünk.

Most sem fogunk törődni azzal, hogy a horvátok mit hazudnak vagy hazudtatnak rólunk Európaszerte. Eláraszthatják a világot röpiratokkal, fizetett cikkeket helyezhetnek el a külföldi sajtóban, a maguk bajait a jövő esztendei interparlamentáris konferencia elé is vihetik, — minderről sokat hallani — mi szilárdul ragaszkodunk a magunk jogosnak tudott és törvényesnek ismert álláspontjához.

Bandi naplójából.

Írta: „Mesarthim.”

1904. július 2.

Ez mar mégis borzasztó! Az egész háznépnek mindig velem van baja! Reggeltől estig mást se hallottam az egész esztendőben, mint: „Bandi, megtanultad már a leckédet?”, vagy „Elkészültél már a feladványoddal?”

Most a vakációban sincs békesség. — Ne csapj akkora lármát Bandi! Miért csödted ide azt a féltucat gyereket kora délután?, tudod, hogy az apa aludni akar! Vagy ha estefelé a Mici nénémhez eljönnek a barátnői s én is bent szeretnék maradni a lányok között, rendezen ez a nóta járja:

— Eredj Bandi a kertbe játszani, nem szükséges, hogy ilyen „kis fiu” (csak ezt a szót ne hallanám sohasem!) a nagyok beszélgetését végighallgassa!

Azután, ha boszuságomban felkapaszodom a szederfa tetejére s véletlenül néhány fekete folt esik a ruhámon, mama azonnal észreveszi, az szent!

— Te haszontalan kölyök, hogy néz ki már megint az új nadrágod? tele van pecséttel! Elég vén kamasz vagy már hozzá, ügyelhetnél a ruhádra!

No tessék! az előbb még „kis fiu” voltam, most már „vén kamasz!”

Ma különösen az keserít el, hogy meg vagyunk hiva holnap délutánra Kerekesék szőlőjébe s anyuska nem akar elmenni, mert már

megint nagymosás lesz, ongem meg egyedül Micivel nem enged el, mert fél, hogy valami bajom esik!

Hallott már a világ ilyet? Egy III. osztályu gimnázista talán csak van már olyan okos, hogy tud magára vigyázni!

És éppen a Krepelka előtt beszéltek, pedig az a fiu hat kofánál is rosszabb! Holnap már mulatnak rajtam a pajtások, hisz ugyis mindig „kis publi”-nak csufolnak, amiért mai napig is itthon készült matróz ruhákban vagyok kénytelen járni! No de jól van, ha nem szabad elmennem holnap, olyan rossz leszek, mint az ördög!

Július 3. reggel 9¹/₂ óra.

Az éjjel nagy zivatar volt, lehűtötte kissé a levegőt, de most annál szebb minden a ragyogó napfényben.

Anyuskának is jobb kedve van s már meg is rendelték a kocsit, amelyivel Mici és én ki-megyünk a szőlőbe. Nagyon örülök a délutánra, tudom pompás uzsonnát készít Kerekes néni! Mici is nagyban készülődik, most éppen a sárga batiszt bluzát vasalja, amiről egyszer valaki azt mondta, hogy legjobban áll az arcához. Hiába, a lányok mind hiuk!

Július 5.

Most ugy ülök itt, mintha háboruban lettem volna; a balkezem egy fekete selyem kendővel fel van kötve. Majd elmesélem, hogyan sebesültem meg odakint a szőlőben.

Tegnapelőtt délután szép kényelmesen kikocsiztunk Micivel; ugy éreztem magam ott a

hátsó ülésen, mint egy nagyságos ur, nem kellett szemközt gubbasztanom, mint máskor, ha valahova megyünk.

Szinte nem bántam volna, ha messzebb esik a Kerekesék futóroszás villája!

Az erkélyen már nagy társaság volt együtt és én örömmel vettem észre, hogy Zoltán doktor is köztük van. O az én kedvencem, egy aranyos, barátságos ember. Meg is löttem a könyökömmel nénémét.

— Nézd csak Mici, itt van Zoltán doktor is!

De ő nagy büszkén felelt:

— Bánom is én! Miattam ugyan itt lehet, mit törődöm én vele!

Már pedig volt idő, mikor nem így gondolkozott Mici Tartsanak akármilyen „kis fiu”-nak, de amit tudok, azt tudom. Hát akkor miért leste mindig a függönyök mögöl ha Zoltán Béla ment, meg jött vissza a kórházból. Mert t. i. a mi házunk előtt kellett neki elmennie. — Nó még talán nem örült a sok ibolya, meg gyöngyvirágnak, melyekről a doktor sohasem feledkezett meg, ha hozzánk jött, csak ugy, mint az Oroszy cukorkákról sem. (Minek kü önösen én örültem.)

Még azt is tudom, mért nem jött többé hozzánk. Hallottam egyszer, amint a keresztmama és anyuska beszéltek róla: nem szereti a huszártiszteket! Már pedig, mióta az ekvitációsok itt vannak, a Duci unokabátyám révén minduntalan nálunk van egy kettő közülök!

Hát a doktor most inkább a Müllerékhez

A félrevezetett Európa higgyen rólunk amit akar. Annak az Európának, mely a horvátoktól is félrevezetett magát, a nagy-rabecsülése nem lehet valami kedves előtünk. Nekünk a tájékozott, felvilágosodott, az igazságot elismerő Európa szimpátiája és jóindulata kell. Ezzel az Európával pedig a horvát rágalom semmiféle furfangja nem tudja majd elhitetni, hogy az a becsületlen, aki a törvényhez és az igazsághoz ragaszkodik.

Fölösztlanak, vagy megmaradhatnak?

Az aradi betegsegítő egyesületek.

Bonyodalom az új törvény körül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

A július elsején életbelépett új munkásbiztosító törvény és az arra nézve, néhány nap előtt kibocsátott életbeléptetési rendelet nagy zavarba ejtette az aradi magánbetegsegítő egyesületeket. Sokan a rendelet első olvasása után úgy fogták föl a helyzetet, hogy azon betegsegítő egyesületeket is fölösztlanják, amelyek nem állanak az új törvény szerint biztosításra kötelezett tagokból, sőt ezek kötelesek vagyunkat a kerületi munkásbiztosító pénztárnak átadni. Ujabban azonban az az álláspont terjed, hogy a magánbetegsegítő egyesületek működési szabadságát ez a törvény nem érinti.

Az életbeléptetési rendeletnek a fölösztlandó egyesületekre vonatkozó része így szól:

Az 1907. évi XIX. t. cikk az 1891. évi XIV. t. cikk alapján létesült és működött kövelkező pénztárakat oszlatta fel életbeléptének napjával, vagyis folyó évi július hó 1-ével: a) az összes ipartestületi betegsegélyező pénztárakat (196 §), b) azokat a gyári és vállalati betegsegélyező pénztárakat, melyeknek legalább háromszáz biztosításra kötelezett alkalmazott tagjuk nincs (138. §), amennyiben azokat az állami munkásbiztosítási hivatal a kerületi munkásbiztosítási pénztár elöterjesztése alapján a vállalati pénztár fentartására a törvény 139 §-a alapján nem kötelezi, c) azokat a magánegyesületi betegsegélyező pénztárakat, melyek az 1907. évi XIX. t. cikk életbeléptét megelőzőleg legalább egy év óta nem állanak fenn és legutolsó évi tagsági létszámuk a nyolcszázat meg nem haladta.

A törvény tehát azon betegsegítő egyesületek fölösztlandásáról intézkedik, amelyek az 1901. évi XIV. törvény cikk alapján létesültek és működnek. Az aradi magánbetegsegítő egyesületek nagyobb része azonban még az 1891. évi XIV. törvény cikk, a régi betegsegítő-törvény előtt alakult, tehát azok nem e törvény alapján működtek. Az 1891. évi törvény a kerületi betegsegítő pénztárakon kívül az olyan betegsegítő egyesületekről intézkedett, amelynek tagjai a kerületi betegsegítő pénztárba lettek volna kötelesek belépni és fizetni, de ha az illető egyesület tagjai voltak, föl voltak mentve a kerületi betegsegítő pénztárba való belépés alól. Ilyen az aradi ipartestületi betegsegítő pénztár, s az aradi kereskedő ifjak betegsegítő egyesülete, a melyek föltétlenül fölösztlandók. A többi, magánbetegsegítő egyesület azonban nem az 1891. évi XIV. törvény cikk alapján működött s ezeket az új munkásbiztosítási törvény legfőlebb annyiban érinti, hogy olyan tagjaik, akik ipari, gyári, vagy kereskedelmi alkalmazottak, kötelesek a kerületi munkásbiztosítási pénztárba belépni.

Ez az újabb felfogás. Mindenesetre kívánatos lenne, ha az állami munkásbiztosítási hivatal, amely már megkezdte működését, minden kétséget eloszlatóan nyilatkoznék a magánbetegsegélyező egyesületek sorsa fölöl.

Az aradi első betegsegítő és temetkezési egyesület, amely a legnagyobb és legvagyonosabb az aradi betegsegélyező egyesületek között, tegnap Kohn S. N. elnöklésével tartott ülésén foglalkozott a kérdéssel. A választmány szintén azt az álláspontot foglalta el, hogy miután az egyesület nem az 1891. évi XIV. törvény cikk alapján működik, hanem humánus, magánegyesület, az új törvénynek és az életbeléptetési rendeletnek a fölösztlandásra vonatkozó in-

tézkedése rájuk nem vonatkozik. A mi az egyesület vagyonát illeti, ez még fölösztlandás esetén se illetheti a kerületi munkásbiztosító pénztárt, miután annak nagyobb részét a hagyományokból, alapítványokból és önkéntes adakozásokból gyűlt menház-alap alkotja.

A vadásztársaság felebbez.

Tilos a házi kezelés.

Bérbe vele!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Megirtuk, hogy az e havi közgyűlés elutasította az aradi vadásztársaságnak beadványát, amelyben a város határában levő vadászterület bérletének meghosszabbítását kérte. A törvényhatósági bizottság kimondotta továbbá, hogy a város a vadászterületet a bérlet lejártá után házilag kezeli, mert így a város 4000 korona jövedelemre tehet szert.

A közgyűlés határozatával vadászterületben sokat foglalkoztak s már arról is beszéltek, hogy a vadásztársaság fel fog oszlani a bérlet lejártával. Ezt a feltevést látszott igazolni a vadásztársaságnak a minap megjelent meghívója is, amelyben az elnökség a tagokat a fontos tárgy megbeszélése végett rendkívüli közgyűlésre hívta össze.

A vadásztársaság Lócs Rezső elnöklete alatt ma délelőtt tartotta rendkívüli közgyűlését. Az elnökség azzal a prozocióval állott elő, hogy a társaság intézzen újabb beadványt a városhoz s ebben ajánlja fel a bérlet meghosszabbítása esetén a 4000 korona bért.

Az elnökség elöterjesztése azonban nem találkozott a tagok tetszésével. A tagok kifejtették, hogy a társaság a vadászat sportszerű üzésére nem áldozhat ilyen nagy összeget. Azután be kellene várni azt a törvényben kiszabott időt, amelynek lejártával a közgyűlés egy újabb határozattal hatályon kívül helyezheti előbb hozott határozatát. Végül nem bizonyos, hogy a törvényhatósági bizottság megváltoztatja a házi kezelés kimondására vonatkozó határozatát és elfogadja a vadásztársaság javaslatát.

megy és majd talán elveszi feleségül a szép szöke Zsenkát, a Mici legjobb barátnőjét!

Ezt is a keresztmama mondta; Miczi meg azt felelte rá, hogy ennek ő nagyon örülne.

Ahogy kiszálltunk a kocsiból, a Kerekes gyerekek már egy egy fa tetejére ülve kiabáltak utánam, amint lehetett, siettem is hozzájuk a gyümölcsösbe s mondhatom, alapos pusztítást vittünk véghez.

Az öreg vincellér csóváltgatta is a bozontos fejét, hogy hát a nagyságos asszony majd haragudni fog, mert ezt a különös szép faj cseresznyét befőzésre szánta. De hát mikor épen ez izlett nekünk legjobban!

Később aztán beosontunk az öreg szobájába. Megnéztünk egy sereg ócska, zsiros kalendáriumot, meg a sokféle szerszámot. Volt ezek közt egy szép nyese olló is, ez kellett nekünk! Odalent az árok partján sok mogyoró bokor van, vágunk magunknak sétapálcát!

Elcsentük az ollót. Először én vágtam le egy vesszőt, majd Pisti, de erre Sárika nyafogni kezdett, hogy ő is akar egyet. „Hát vágj magadnak!” kiáltott rá Pisti. De persze a szégyen kicsike nem boldogult vele. Ekkor udvarias akartam lenni: „Add ide, majd én vágok!” de vesztémre, valamiért félreéreztem, e alatt az olló elcsentent és én égő fájdalmat éreztem a kezemen. A hüvelyk és mutató ujjam közt csontig bevágott az éles olló.

Persze, csupa vér lett a ruhám, ezt látva a két gyerek úgy ellillant, mintha ott se lett volna, én meg azt se tudtam, mitevő legyek!

De pár pillanat múlva jött Sárika Micivel. Mégis volt a leányban annyi emberség, hogy segélyt hozott.

— Az Istenért Bandi! Mit csináltál már megint? — kiáltotta a testvérem, aztán kézen fo-

gott s pár perc múlva Zoltán doktor előtt álltunk, ki még azon mód ott ült a Müller Zsenka mellett, de rögtön felugrott, meglátva a vérző kezemet.

Arra még homályosan emlékszem, hogy mind a hány vendég volt, körülfogtak bennünket, kiabáltak, szörnyűködtek, de hogy hogyan jutottam a belső szobába, bizony nem tudom. Itt már csak hárman voltunk: a doktor, én és Mici, ki fogta a kezem, mialatt összevarrták. Fájt nagyon, de erősen összeszorítam fogamat, hogy meg ne mukkanjak. Mikor aztán kész volt, be is köözte a doktor, megsimogatta a fejemet.

— Derék kis vitéz vagy Bandi! bátran viselted magad, ezért jutalmul...

Nem tudom, mit akart mondani, mert e pillanatban az az ostoba Mici se szól, se beszél, csak fehér lesz, mint a fal és bizony odavágódik a földre, ha a doktor hirtelen el nem kapja és le nem fekteti a dívánra.

Hogy meg volt ijedve Zoltán Béla, mintha isten tudja mi történt volna, pedig néhány perc múlva felnyitotta a szemét Mici. Igaz, hogy akkor meg elkezdett pityeregni! Mondhatom restelkedtem helyette!

A doktor meg leült mellé, csitítgatta, babusgatta, mint egy ölbéli gyereket. Velem meg senki se törődött többé!

Mikor aztán Micinek újra mosolyogni méltóztatott, bementünk a többiekhez.

A bőséges ozzonna mellett hamarosan el is feledtem az egész kellemetlen kalandot; otthon persze duplán is eszembe jutott, mert nagyon összeszidtak érte.

Csodálatosképpen Mici ezuttal közbevetette magát s így a büntetés abbamaradt.

Július 7.

A kellemetlenség mellett kétféle hasznót hozott nekem a nyese-olló: első, hogy nem vehetek mostanában zongora-órákat, második, hogy naponkint kijár egy csomó bonbon. T. i. Zoltán dr. most újra — és pedig naponkint eljön hozzánk; azt mondják: a kezem után nézni, pedig én a „kis fiui” eszemmel is úgy látom, azért jön inkább, hogy Micivel beszélgessen!

Tegnap itt is tartotta anyuska vacsorára. Nekem már jó előre megmondták, hogy a rántott csirkéből csak egyszer vegyek, mert kevés van, inkább a tésztából lakjam jól. Mindig így van, no de helyette a gyümölcsből annyit vettem ki, hogy magam is megresteltem, mert alig maradt a tálcan. Anyuska nézett is rám haragosan, de a vendégek előtt nem szólhatott.

Július 12.

Ugy volt, hogy holnapután utazunk Cirkvenicára, de most egyidőre elmarad az utazás, mert szombaton lesz Mici eljegyzése Zoltán Bélával!

Már most aztán próbáljon engem valaki bántani, hogy ilyen meg olyan haszontalan vagyok, majd meg is gyűl a baja Bélával, meg Micivel, mert azt állítják, hogy ha én véletlenül nem vagyok ilyen rakoncátlan, pajkos kölyök, hanem egy szelíd, illedelmes fiú, úgy nem történik velem ez a baj s ők még Isten tudja meddig duzzognak egymásra. Mici azt mondta:

— Örökké! — de Béla elnevette magát.

— No de ezt mégsem hiszik, előbb, vagy utóbb be kellett ennek következni, mert hát... mindnyájunkat érhet baleset.

A közgyűlésen végre arra a megállapodásra jutottak, hogy a közgyűlés határozatát *megfelelőbbé*zik.

A vadásztársaság ma délután nyújtotta be felebbezését a polgármesteri hivatalhoz. A felebbezésben kifejtik, hogy a törvény egyenesen tiltja azt, hogy a város a vadászterületet házilag kezelje, mert a városnak, mint testületnek nem szabad csekély jövedelmet hajtó terület kihasználását házilag kezelni. A felebbezés szerint a törvény határozottan előírja azt, hogy a városok és községek kötelesek a határukban levő vadászterületet bérbeadni. Ennek alapján kéri a felebbezők a közgyűlés határozatának megsemmisítését.

Varjassy Lajos polgármester holnap terjeszti fel a felebbezést a belügyminiszterhez.

Öt perces közgyűlés.

Mindenki nyaral.

Tíz napos halasztás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Aradváros törvényhatósági bizottságát Varjassy Lajos polgármester ma délután négy órára rendkívüli közgyűlésre hívta össze, hogy ezen a Westinghouse-gyár céljaira már elvben megadott ingyentelek átengedésére nézve, névszerinti szavazással döntsön. A közgyűlési teremben azonban nem gyülekezett össze annyi városatyja, hogy a közgyűlés határozatképes számban dönthetett volna a fontos kérdésben. Ez a jelenség nem új. A nyári közgyűlések alkalmával alig szokott együtt lenni 60 bizottsági tag s nem is csoda, hogy ma sem volt határozatképes a közgyűlés, mert a törvényhatóság tagjainak nagyrésze nem tartózkodik Aradon. Ennélfogva a polgármester a közgyűlést elnapolta s annak megtartását a hó 29-ének délután négy órájára tűzte ki.

A közgyűlésről tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Négy óra előtt néhány perccel a közgyűlési terem még kongott az ürességtől. Csupán a tanács zoldasztalánál beszélgetett néhány tanácsstag. Zubor Andor néhány reformot ajánlott Lőcs Rezső tanácsnoknak az automobiljáratok leendő jegyeire nézve. Lőcs Rezső pedig a vízvezetési üzemszabályzatról beszélgetett.

Ezalatt künn az előszobában Varjassy Lajos polgármester köré csoportosult néhány városatyja. Avarfy Géza, aki már régen nem jelent meg a város parlamentjében, egy bélyeges iratot lobogtatott a kezében és hangosan mondta a mellette állóknak:

— Majd befutjuk a városnak!

A városatyák aggódva néztek Avarfy vészjósló arcára, mert azt hitték, hogy valami komolyabb veszedelem fenyegeti a várost.

— Majd befutjuk a városnak! ismételte Avarfy, fennem lobogtatva a bélyeges irást.

— Mi az? Mi az? — kérdezte a polgármester.

— A vadásztársaság felebbezése, szólt keményen Avarfy és sietett a felebbezést benyújtani a polgármesteri hivatalnál.

A kedélyek megnyugodtak, mert egyelőre nem fenyegette veszedelem a várost. A polgármester egyszerre az órájára nézett, amely pont négyet ütött.

— Kezdhajjunk, szólt a polgármester.

— Várjunk még néhány percet, vélték egyesek.

— Ugy sem leszünk határozatképesek s a

mai közgyűlés jegyzőkönyvét már el is készítettük.

Ezután a közgyűlési terembe siettek a városatyák, — lehetnek vagy negyvenen. A polgármester körülzárta a teremben, azután megnyitotta a rendkívüli közgyűlést.

— Miután — így szólott — alig van remény arra, hogy ma 82-en összegyülekezzünk, a tanács javaslata értelmében van szerencsém indítványozni, hogy a rendkívüli közgyűlést a hó 29-én tartsuk meg.

Általános helyesléssel fogadták a polgármester indítványát s már-már távozni készültek a városatyák. Somló Ármán dr. azonban szólásra emelkedett és kijelentette, hogy az 1886. évi XXII-ik tc. 110 ik szakasza értelmében közterület átengedésére vonatkozó névszerinti szavazást harminc nappal előbb kell meghirdetni.

Varjassy polgármester pedig ugyancsak a törvényre való vonatkozással és egy városi szabályrendelettel megnyugtatta Somló dr.-t. Együttal kijelentette, hogy ha a 29-iki közgyűlés sem lesz határozatképes, akkor rövid időn belül újabb közgyűlést hívnak össze, amelyen a határozatképességre való tekintet nélkül ejtik meg a névszerinti szavazást.

— Helyes! hangzott a terem minden részéből.

Végül Angel István dr. aljegyző felolvasta a mai közgyűlés jegyzőkönyvét, amelyet nyomban hitelesítettek is. Ezzel a közgyűlés befejeződött.

A kedélyes betörő.

A vacsora minden előtt.

Az aradi lakásfosztogatók.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Az idei nyáron a lakás és boltfosztogatók temérdek dolgot adnak a rendőrségnek. Alig mulik el hét, hogy valamelyik lakást, vagy üzletet fel ne törjenek az ügyeskező tolvajok, akik olyan furfangosan, annyi lel-ménnyel dolgoznak és tüntetnek el minden gyanus dolgot, hogy a rendőrségnek a legszigorubb nyomozás dacára sem sikerül nyomukra akadni.

Ma éjjel egy aradi festékkereskedő lakását látogatta meg az ismeretlen betörő s 180 korona értékű ezüsthalmot emelt el. A betörést a legfurfangosabb módon eszelte ki a jómadár s annak kivitele valószínűsége bravuristikli a betörések történetében. A rendőrség keresi a lakásfosztogatót, akinek azonban bottal ütheti a nyomát. A betörésről az alábbiakban számolunk be:

Braun N. Antal festékkereskedőnek Boros Béni-tér 9-ik szám alatt levő lakásába ma éjjel ismeretlen tettes betört és onnan körülbelül 160 korona értékű ezüstműt lopott el. A tett végrehajtása nagyobb kaliberű tolvaj munkájára vall.

A betörő az éléskamra nyitva felejtett ablakán mászott be, azután az éléskamra ajtaját álkulcs segítségével felnyitotta. Innen a konyhába ment, majd a nappali szobába és az ebédlőbe hatolt. Az ebédlőben összeszedte az ezüstműt s mikor lassan elkészült ezzel a művelettel, visszatért a konyhába.

Itt felnyitotta a jégszekrényt, ételeket vett ki onnan és vigan lakmározott. Hogy azonban meg ne zavarják, bezárta a konyha két ajtaját. Amikor már jóllakott, azon az uton, amelyen a lakásba hatolt, kijutott az udvarra, ahonnan a kerítésen át menekült el.

Braun, amíg a betörő az ebédlőben „dolgozott“, hallott valami neszt és figyelmeztette is rá a feleségét.

— Biztosan valami kocsi zörög künn, szólt Brauné. S nem is hederítettek többé a zajra.

Reggel Braun észrevette, hogy az ebédlőben nincsen minden a legnagyobb rendben s csakhamar konstataulta, hogy az ezüst evőkészlet hiányzik. Braun jelentést tett a rendőrségnek, ahonnan Török Lajos ügyeletes rendőrtiszt és egy detektív mentek ki a helyszínére. Az udvaron néhány értéktelen holmit találtak, de más dolgot nem fedeztek fel, amely a betörő nyomára vezethetne. Az ügyet Green Nándor tb főkapitány vette a kezébe, aki most széles körben megindította a nyomozást.

Meglopott aradi építész.

Kiskoru bünszövetkezet.

Loptak a cirkusz miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Az aradi rendőrség a napokban egy tolvajbandának nyomára jött, amelynek tagjai csupa fiatal gyerek-emberek voltak. A tolvajbanda egy aradi műépítést lopott meg, hogy a lopott holmik eladásából szerzett pénzen partolni akarták a művészetet. A fiatal bűnösök arra a hírre, hogy Villandék cirkusza Aradra jön, bűnös uton szerettek pénzt, hogy a csinos lovarnök bájaiban, a tornászok ügyes mutatványában gyönyörködjenek s a Villandók módján mulassanak. A bűnösöket a rendőrség pártfogásába vette. A műpártoló tolvajok viselt dolgáról az alábbiakban számolunk be:

Biró Ernő aradi műépítész hétfőn reggel észrevette, hogy szertárából több szerszám eltűnt. A műépítész jelentést tett a dologról a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást. A bűnösöket egy véletlen körülmény juttatta a rendőrség kezei közé.

Reggel nyolc órakor megjelent ugyanis Biró előtt Moroda János 12 éves kőműves napszamos suhanc és előadta, hogy dolgozni akar, de nincsen fejsze a szertárban. Biró Ernő egyszerre váratlanul a következő kérdéssel fordult a suhanchoz:

— Mondd Jancsi, hová tettétek az ellopott fejszéket és lapátokat?

A suhancot meglepte a váratlan kérdés és zavartan védekezni kezdett.

— Ha el nem mondasz mindent, akkor alaposan elverlek! szólt rá a műépítész.

Erre azután Moroda elmondotta, hogy a szerszámokat ő lopta el s egy bünszövetkezetnek adta oda, amely értékesítette.

— Aztán, mire kellett a pénz? kérdezte Biró.

— Cirkuszba akartunk menni, mondta sirva a suhanc. De nem volt pénzünk s a szerszámokat eladtuk.

A műépítész felvitte a napszamos gyereket a városházára, ahol Török Lajos rendőrtiszt hallgatta ki Moroda töredelmesen bevallott mindent s kiadta társait, akiket a rendőrség hamarosan előállított. A vallomások során kiderült, hogy a fiatal bűnösök kiknél értékesítették az ellopott szerszámokat. A detektívek a szerszámokat csakugyan meg is találták és elkobozták.

A bünyügyi osztály az ügyet áttette a büntető járásbirósághoz.

Az ujszentannai háborúság.

Tömeges feljelentések.

Két tanárt elhelyeztek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Az ujszentannai polgári iskolában régóta rendkívül vissza és áldatlan viszonyok vannak. Konstatáltuk ezt már régebben is, amikor egy kínos afférból kifolyólag nyilvánvaló lett, hogy az intézet tanári karának nem minden tagja van hivatásának magaslatán s az iskola falai között a komoly munkálkodást — az ifjúság épülésére — gyakran zavarták meg kínos incidensek és személyes élő háborúságok. A folytonos személyi hajszának most radikálisan vetett véget Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásügyi miniszter, aki be sem várva a folyamatba tett fegyelmi vizsgálat végét, a polgári iskola tanárai közül kettőt máshová helyezt át.

Hogy mi volt annak az áldatlan harcnak a tulajdonképeni oka, amely az intézet igazgatója, Szabó Béla és tanárai: Lulay Mihály, Eötvös Mihály, Molnár Ödön és Hencz Mátyás között kitört, most nem kutatjuk, de hogy nem valami előkelő fegyverekkel dolgoztak, kitűnik abból, hogy az utóbb említett tanárok nem kisebb váddal, mint *sikkasztással vádolták meg igazgatójukat*. A feljelentést pedig egyenesen a belügyminiszteriumba küldték, hogy denunciacióknak lehetőleg meg legyen a kellő eredménye.

A miniszter azonban nem ült fel a valószínűtlenségeket tartalmazó feljelentésnek, hanem a fegyelmi vizsgálat megindítása céljából leküldte az iratokat Károlyi Gyula gróf főispánnak, aki a megejtett fegyelmi után, amely Szabó Bélára semmi szabálytalanságot sem tudott kideríteni, áttétette az aktákat az aradi kir. ügyészséghez. Az ügyészség úgy látta, hogy az alaptalan vádaskodásban büntetendő cselekmény is forog fenn, miután az ujszentannai polgári iskola négy tanára a köztisztviselőnek tekintendő igazgatót felettes hatósága előtt *megrágalmazta*. Együttal az iratokat kiadta az eleki szolgabírósnak, s felhívta, hallgassa ki Szabó Béla igazgatót aziránt, kívánja-e a bűnvádi eljárás megindítását a rágalmazó tanárok ellen?

Miután az igazgató ragaszkodott a négy tanár megbüntetéséhez, a fegyelmi ügy rövidesen büntető utra terelődött, amely a július 24-én megtartandó tárgyaláson a tanárok elítélésével valószínűleg befejezést is fog nyerni.

A tanárok azonban a sikertelen feljelentés következményein sem okultak s március hónapban, még a fegyelmi vizsgálat folyamata alatt újabb feljelentést tettek, *betöréses lopással* vádolva meg Szabó Béla igazgatót. A feljelentést az ujszentannai csendőrségnél adták be, amely megindította a nyomozást s annak befejeztével az ügyiratokat az aradi kir. ügyészséghez terjesztette fel. Az ügyészség megvizsgálta a vádakot s alaptalanoknak találván azokat, Szabó Béla igazgató ellen *az eljárást beszüntette*. Most azonban az igazgató került felül s Momák Döme dr. aradi ügyvéd útján beadta Lulay Mihály, Eötvös Mihály és társai ellen a feljelentést ez újabb rágalmazás és becsületsértésért a világi bírósághoz.

A tanárok azonban még ezek után sem nyughattak, tovább folyt a kéréllhetetlen üldözés, ellenségeskedés, s gyűlt ellenük a sok újabb és újabb panasz, míg végre a felsőbb-ség belátta, hogy ez tovább így nem mehet s

azt javasolta a kultuszminiszternek, hogy helyezze el a négy tanárt az ujszentannai polgári iskolából máshová, mert ottlétük az iskolai fegyelem, béke és rend érdekében egyenesen veszélyes.

A miniszter leiratát ez ügyben a március 7-én megtartott közigazgatási bizottsági ülésen referálta Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő s a bizottság meglepéssel vette tudomásul, hogy az összeférhetetlen ujszentannai professzorokat végre elérte végzetük. A miniszter leirata ugyanis elrendelte: ellenük a fegyelmet megelőző vizsgálatot, s indoklásában kiemeli, hogy a nevezett tanárok *nem helyezhetők át*, mert az áthelyezés nem büntetés és a fegyelmi vétség fegyelmi uton *büntetendő*.

A fegyelmet megelőző vizsgálat megejtésével a bizottság Faragó István szolgabíró bízta meg, aki azt befejezve, azzal a kérelemmel terjesztette az iratokat a közigazgatási bizottsághoz, hogy kérelmezze újból az összeférhetlenebb tanároknak Ujszentannáról való elhelyezését.

A többszöri kérelmezés és sürgetés eredményteljesen járt, mert be sem várva a fegyelmi eljárás befejezését, Apponyi Albert gróf kultuszminiszter ma az ellenségeskedés szitóját: Lulay Mihályt és Eötvös Mihályt végre elhelyezte az ujszentannai polgári iskolából.

Az erről szóló miniszteri leirat, amely a hivatalos lap mai számában jelent meg, a következő:

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte Lulay Mihály ujszentannai állami polgári iskolai rendes tanítót jelenlegi minőségében a *huszti* állami polgári iskolához és Eötvös Mihály ujszentannai állami polgári iskolai rendes tanítót jelenlegi minőségében a *palánkai* polgári iskolához.

A miniszternek ezzel az intézkedésével tehát helyreállott a rend az ujszentannai polgári iskolában, amely a hosszú háborúskodás után igazgatójával együtt alaposan rászorult a békére.

Megőrült aradi vasutas.

Le akarta gyilkolni a családját.

Az idegbaj áldozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Egy szerencsétlen vasuti alkalmazott került az éjjel a kórház megfigyelő osztályába. A boldogtalan ember már régóta súlyos idegbajban szenved s néhányszor kitört rajta az őrzöngés. Az éjszaka ismét erősebb roham vett rajta erőt s a családját le akarta gyilkolni. A dühöngő örültet még idejében ártalmatlanná tették s a rendőrség intézkedésére beszállították a kórházba. Az esetről tudósítunk az alábbiakat jelent:

Ma éjjel után egy órakor a honvédiaktanyából az egyik kerületi biztos telefonon jelentést tett a rendőrségnek, hogy a Demeter-utca 75 ik szám alatt lakó Szücs Pál vasuti postáson kitört az őrzöngés s *egy nagy konyhakéssel le akarta mészárolni* feleségét és három gyermekét.

Szücs felesége és gyermekei sikoltozva menekültek ki az udvarra. A lármára felébredtek a házbéliek s a szomszédokban lakó kerületi biztos, aki kicsavarta az őrzöngő kezéből a kést és megfékezve Szücsöt ágyba fektette. A házbéliek között nagy pánikot keltett Szücs viselkedése s attól féltek, hogy ismét dühöngeni kezd.

A házbéliek csak akkor nyugodtak meg, amikor a rendőrség részéről Török Lajos ügye-

letes rendőrtiszt és Prohászka László dr. kerületi orvos megérkeztek. Szücs felesége eladta, hogy a férje május óta ideges főfájásban szenved s ez már a második eset, hogy kitört rajta az őrzöngés és mindenkit leszurással fenyeget.

Prohászka dr. megvizsgálta az ágyban fekvő Szücsöt, aki ekkor már teljesen megnyugodott és konstatálta, hogy a baj kezdetleges s a kellő gyógykezelés mellett rövid idő alatt gyógyítható.

— Tekintetes ur, vigyék a kórházba az uramat, könyörgött az asszony.

Amikor ezt Szücs meghallotta, Prohászka dr.-ra tekintett és nyugodt hangon megszólalt:

— Vigyenek a kórházba, mert tudom, hogy nagyon beteg vagyok.

Török rendőrtiszt kocsiért küldött s amíg megérkezett, felöltöztették a szerencsétlen embert. Azután a felesége és az orvos a kórház megfigyelő osztályába szállították Szücs Pált.

Orosz szédelgés Aradon

Egy kárpitos veszedelme.

Az ötvenezer rubel.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 19.

A legtöbb szédelgő igen jól tudja, mit csinál, amikor terveit arra a körülményre építi fel, hogy az emberek szeretnek könnyen és gyorsan meggazdagodni. Magyarországon különösen jó talaja van az ezen alapuló szélhámosságoknak. A közelmúltban egy spanyol szédelgő-banda folytatott Magyarországon eredményes akciót, olyanformán, hogy alapos információk alapján kiválasztott embereket levél útján, kincsek ígéretésével Spanyolországba csalt s ott egyszerűen kifosztott. Most Spanyolországból Oroszországba helyeződött át a szédelgő hadjárat színhelye és ennek a hadjáratnak kevés híján egy ismert aradi iparos lett az első áldozata. A véletlen azonban megakadályozta az orosz szédelgők tervének sikerét s az aradi iparos ép bőrrel és ép tárcával menekült a különös kelepcéből.

Az érdekes esetről a budapesti rendőrség sajtóirodája a következő jelentést adta ki:

A spanyol kincskeresők mintáira akarták becsapni Berán Béla gazdag aradi kárpitost. A múlt hetekben a következő levelet kapta Oroszországból, rossz németességgel írva:

„Igen tisztelt uram!

Üzleti barátomnak köszönhetem, hogy megismerhettem nevét. Arról értesültem barátomtól, hogy önnek nagyon üzleti összeköttetések vannak és a Délvidéken széleskörű ismeretsége van. Vagyonom készpénzben 150.000 rubel. Ebből az összegből 50.000 rubel áll rendelkezésemre, amely pénzt kisebb tételekben három és fél % mellett 10 évre első vagy második bekebelezésre kölcsönbe kiadnék. Ha ön hajlandó a közvetítést vállalni, értesítsen azonnal. Az ön haszna az, amit a 3 1/2 % on felül el tud érn.

Kiváló tisztelettel:

Levélcím: Oroszország, Lurgon, Wilnei Guberni, Dovostrebowanca 20. Schabad Dávid. Sürgőncím: Wilna Postlagerud Schabad.

Berán természetesen igen megőrült az ajánlatnak, mert hiszen a magyarországi bankok 4 1/2 % kamatot fizetnek, s így mindjárt legalább is 1 %-ra kilátása volt — haszonra. Irt is nyom-

ban Schabadnak, akitől azt a választ kapta, hogy levélben nem lehet a dolgot elintézni. Utazzék ki tehát Wilnába.

Ekkor tájban jelent meg az aradi lapokban egy spanyol kincskereső história, mire Berán felesége gyanakodni kezdett s azt ajánlotta férjének, hogy ne utazzék ki Oroszországba, hanem talán más uton iparkodjék a dolgot nyélbe ütni, ha lehet.

Berán így nem mert belemenni az üzletkötésbe s azt írta Schabadnak, hogy Wilnába nem mehet, hanem Varsóba szívesen elutazik. Azt a választ kapta az oroszától, hogy akkor találkozzanak Dwinskben. Berán ezek után elmondotta a dolgot egy aradi embernek, aki ajánkozott kísérőnek. Fel is jöttek együtt Budapestre s itt utlevelet kértek. A dolgot azonban elmondották Kalmár Hugó detektívnek, aki viszont Krecsányi Kálmán detektív főnöknek tett jelentést. Krecsányi nyomban tisztában volt azzal, hogy szélhámosokkal van dolguk az aradiaknak, fölvilágosította őket, mire azok boldegan utaztak haza, hogy megszabadultak az orosz szédelőktől. A rendőrség egyébként meggyőződött róla, hogy az egész história csakugyan szélhámoság volt.

Primadonnáválság az aradi nemzeti színháznál.

A „Bernát” miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Az aradi nemzeti színház művészgárdájába a közel jövő érdekes változást hoz. A társulat női tagjainak ugynevezett koronája, a primadonna nemsokára kiválik a társulat kötelékéből s helyette a vidéki színészetnek egy másik csillaga kerül Aradra. A primadonnáválságot a színház körül a legnagyobb titokban tartják, de befejezett ténynek tekinthető, hogy Kállay Jolán már csak rövid ideig fogja az operettek főszerepeit az aradi színpadon játszani. Valószínű, hogy már a téli szezon megnyitásakor más primadonnája lesz Aradnak.

A primadonnáválságnak, amint azt a kulisszák mögött suttogják, igen sok oka van. Ez a sok ok azonban egyetlen okra: a primadonna különös temperamentumára vezethető vissza. Hogy a maga sorjában mondjuk el a válság előzményeit, Kállay Jolán mindjárt aradi szereplésének megkezdésekor, az ismert fővárosi módszer szerint beteget jelentett, úgy, hogy előre hirdetett első felléptét el kellett halasztani. Kállay Jolán ugyan tényleg beteg volt, de az elkényeztetett aradi közönség körében az első bemutatkozás elhalasztását rossz ómennek tekintették. Mégis, első felléptekor úgy a közönség, mint a kritika elismerőleg fogadta a művésznőt, akinek művészi kvalitásai mindenesetre olyanok, hogy Kaposi Józsa után kielégíthették a közönség igényeit.

Az első fellépések után azonban hirtelen elmúlt az érdeklődés láza. A közönség — érthetetlenül — igen hidegen viselkedett Kállay Jolánal szemben s hovatovább oda fejlődött a dolog, hogy a primadonna felléptei alig vonzottak közönséget a színházba. Szendrey Mihály minden lehetőt megkísérelt, hogy Kállayt minden oldalról bemutathassa: felléptette olyan darabokban, amelyekben a legjobb primadonnaszerepek vannak; az érdeklő-

dés azonban folyton csökkent s maga a színigazgató már több ízben panaszosan emlegette, hogy, amire igazgatói praxisában nem volt példa, a primadonnával nem tud „száz koronás házakat csinálni.” Természetes, hogy a 12000 korona fizetéssel és előnyös szerződéssel Szendreyhez kötött primadonna ilyen körülmények között nem tulságosan elégitette ki a hozzá fűzött reményeket.

Mindehhez hozzájárult, hogy Kállay pályatársaival és pályatársnőivel nem a legjobb viszonyt tartotta fenn s különösen az utóbbiakról gyakran tett becsmérő ki-jelentéseket, aminek természetes következménye az lett, hogy a társulat elsőrendű hölgytagjai teljesen elhidegültek a primadonnától. Kállay Jolán azonban nem igen törődött ezzel, sőt, — amennyire ez lehetséges volt, — még szabadszájában tette meg nyilatkozatait, mint azelőtt. A próbák alkalmából és a kulisszák mögött olyan hangnemet használt, aminőt a férfiak egymás között csak bizalmas barátság esetén engednek meg.

Mindezt azonban nem szokás rossz néven venni a primadonnáktól. Sokkal rosszabb néven vette Szendrey azt, hogy Kállay Jolán a közönségről és sajtóról tett oly nyilatkozatokat, amelyek éppenséggel nem voltak hizelgők s amelyek, ha komolyan fogták volna fel őket, alkalmasak lettek volna a primadonna hamaros menesztésére is. Kállay Jolán művészi kvalitásai azonban elfeledtették ezt is.

A társulatnál uralkodó rend és fegyelem azonban Kállay megérkezése után hamarosan csorbát szenvedett. A primadonna egyszerűen visszaküldötte az igazgatónak a neki nem tetsző szerepeket. Szendrey ezt is türte egy ideig, mert nem akart a szezon tartama alatt énekes primadonna nélkül maradni, most pedig igen nehéz dolog elsőrendű erőt kapni. A legutóbbi hetekben azonban olyan esemény történt, amely a primadonna-válságot akuttá tette. Szendrey ugyanis megvásárolta Heltai Jenő kitűnő nyári darabját, a *Bernát*-ot s annak fő női szerepét, melyet a Víg-színházban Kornai Berta játszott, Kállay Jolánra osztotta ki. Kállaynak azonban nem volt kedve játszani s a kitűnő szerepet azzal küldötte vissza az igazgatónak, hogy *ő nem hajlandó* egy nyári darab kedvéért *toalettet csináltatni*, tehát nem hajlandó a darabban játszani sem.

Szendrey Mihály a szerep visszaküldése folytán kénytelen volt a már megállapított heti műsort megváltoztatni, úgy, hogy Heltai darabja csak e héten kerülhet színre, a fő női szerepben Sz. Rontai Boriskával. Ez az eljárás azután betetőzte a csordultig telt poharat: Szendrey elhatározta, hogy *más primadonna után néz*. Együttal tudtára adta a művésznő egyik bizalmasának, hogy a helyzet így tart-hatatlan.

— Nem bánom, — mondta a direktor, — akármilyen történik, de ezt tovább nem tűröm! Kállay elmehet európai hangverseny körútra, ön lehet az impresszáriója, de az én színházamnál ezt nem lehet folytatni!

Ezek a primadonnáválság előzményei. Amint jó forrásból értesülünk, Kállay már csak rövid ideig lesz az aradi társulat tagja.

A gyermekrontó gróf.

Hamis tanukat keresett.

Vizsgálati fogságban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 19.

Mint megírtuk, a budapesti kir. ügyészség letartóztatta és vizsgálati fogságba helyezte a gyermekrontó Nyáry Rezső grófot. Érdekes az ügyészség vádiratának az a része, amely a hamistanu-szerzés büntetével vádolja a grófot. A terjedelmes indoklás a hamistanu-szerzés körülményeit a következőkben ismerteti:

Terhelt, anélkül, hogy a vizsgálatnak bármily kis adata is szólana mellette, védekezés-ként arra is hivatkozott, hogy P. Ferenc és W. Benő pusztai zsarolási célzattal léptek fel ellene.

Ennek bizonyosságául az eljárás során nemcsak hogy egy f. hó 9. napján az ő és védője nevére címzett „Fehér” aláírásu, tényleg zsaroló hangú két táviratot és egy P. Mariska aláírásu levelet mutatott be, de f. hó 5-ik napján történt kihallgatásakor azt is állította, hogy W. Margit f. hó 3. napján, tehát szintén a vizsgálat folyama alatt őt az utcán megállította és cselédje Pavics Róza, volt cipésze és takarító-nője Földi Péter és neje füle hallatára pénzt kért tőle s azt is mondta neki, hogy apja beszélni óhajt vele.

A táviratoknak s a levélnek nem W. Benőéktől s illetve P. Ferencéktől származó volta ezek vallomása alapján megállapítható. Ez ideig a levél s e táviratok valódi gyártója nem lévén megállapítva, e miatt ezuttal még senki ellen sem emelhetek vádat.

Földi Péter és neje vallomásából azonban kiderült, hogy terhelt f. hó 9-én szabadulván ki a vizsgálati fogságból, őket az nap délután 4—5 óra tájt lakásukon felkereste és Földi Péternét arra kérte, sőt volt alárendelti viszonyukat felhasználva arra utasította őket, hogy a vizsgálóbíró előtt megidézettvén, a fent előadottakat vallják, noha ők arról mit sem tudnak. Bizonyos, hogy ugyanezre kérte Pavics Rózát is, mert W. Margitnak vele is bizonyítani kívánt állítólagos kijelentését ez a tanu sem hallotta, már pedig nem szorul bizonyításra, hogy ha terhelt annak bizonyítására még is reá, — az állított esetről nem tudóra — szintén hivatkozott, ezt csak Pavics Rózának ez irányu előzetes reábirása után tehetné, mert nyilvánvaló, hogy éppen saját cselédjéről lévén szó: a reá való hivatkozás előtt is jól tudta terhelt, hogy ez a tanu sem tud az esetről semmit, s így csak az ő reábirása folytán fog esetleg hamisan vallani az ő javára.

Terhelttel szemben tehát a btkv. 223. §. a első bekezdés első tétele alá eső hamis tanuzásra való csábítás három büntette is rábizonyítható s ennél fogva e címen való vádolása is indokolt.

E vádolásnak az egyáltalán nem is áll útjában, hogy terhelt a beadványában önmagát vele született degenerált, gyengelméjűségben szenvedőnek állítja. E pusztai állítást ugyanis semmivel még nem is valószínűsítette, védekezési módja s az egyes kérdésekre adott feleletei pedig e feltevésnek egyenesen ellene szólnak.

Terhelt most már ötrendbell súlyos büntetés alá helyezett büntetettel van vádolva. Társadalmi állása és előkelő származása a makulátlan egyéni kifogástalanságot követeli meg. Ez helyrehozhatlanul elvesz, míhelyt oly szabadságvesztés büntetést áll ki, mely cselekményéhez szabva van. Ennél fogva joggal kellett

feltenni, hogy a reá bizonyítható bűnösség folytán várható szigorú büntetés elől szökéssel igyekszik menekülni. Indokolt ennél fogva, hogy terhelt azonnal vizsgálati fogságba helyeztessék.

A vádirat ellen *Dési Géza* dr. védő kifogásokkal él s a vádtanács ezen kifogásokat a szabadlábrahelyezési kérelemmel együtt csak hetek múlva fogja tárgyalni.

Véres verekedés képviselő és újságíró között.

Halász Lajost megkorbácsolták.

Egy volt aradi hírlapíró afférja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 19.

Nagyvárad egyik elsőrangú vendéglője ma éjjel sajnálatos botránynak volt színhelye. *Hoványi* Kornél nagyváradai hírlapíró, akit hosszabb aradi működése révén Aradon is jól ismernek, a vendéglőben felelősségre vonta *Halász* Lajos dr. országgyűlési képviselőt a róla állítólag terjesztett rágalmozó hírek miatt, mire a képviselő botot emelt és a két ellenfél formálisan összeverekedett. Halász hatalmas botjával igyekezett *Hoványi* mentől többet végigvágni és sikerült is a hírlapírót úgy orron találnia, hogy annak megeredt a vére, míg *Hoványi* kutyakorbácsal verte agyba-főbe a fiatal honatyát.

A nagyváradai botránynakronika legújabb fejezetéről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Ez év elején a nagyváradai *Szabadság* c. lap segédszerkesztőjének szerződtette *Hoványi* Kornél aradi jeles hírlapírót, akinek új működési körében gyakran nyílt alkalma egyik-másik helyi nagyságot öletől és finom iróniától sziporkázó tollára venni. E társadalmi oszlopok között volt *Halász* Lajos dr. lapszerkesztő, törvényhatósági bizottsági tag és Ugra országgyűlési képviselője is, aki már igen fiatalon és mohón szürcsölgetett a népszerűség kelyhéből anélkül, hogy a néha keserű utóíz elviseléséhez is kellő erkölcsi ereje legyen. *Hoványi* csipkedései bántották *Halász* Lajost, de azért nem kereste a megfelelő formát a *Szabadság*-ban megjelenő élcelődések megszüntetésére.

A napokban azután történt, hogy az országgyűlési képviselő nem is Nagyváradon, hanem Budapesten kifejezést adott *Hoványi* elleni haragjának. A jogos kritika határait túl nem lépő *Szabadság*-beli közleményekért úgy vélt nemes boszut állani, hogy *Hoványi* háta mögött, Budapesten, *Szücs* Dezső és *Kun* Béla hírlapírók előtt azt állította a segédszerkesztőről, hogy különböző manipulációk miatt elbocsátották a nagyváradai laptól.

Ebből a nyilatkozatból támadt a ma éjjel történt botránynak. *Göndör* Ferenc fővárosi hírlapíró este fél 10 órakor rendes telefontudósításával egyidejűleg közölte *Hoványi* Kornéllal, hogy miféle kijelentést tett *Halász* Lajos róla. A segédszerkesztőt módfelett bosszantotta a képviselőnek alaptalan híresztelése. Nyomban otthagytá íróasztalát és kisietett az utcára, hogy fölvilágosítást kérjen a Nagyváradon időző *Halásztól*. *Hoványi* éppen a Bémer-téri Royal-szálló előtt állott, amikor a képviselő kocsin arra hajtattott.

— Álljon meg képviselő ur, — kiáltotta oda a hírlapíró *Halásznak*, aki azonban még néhány lépéssel tovább hajtattott, majd a Bazar-vendéglő előtt megállította a kocsit és bement a vendéglőbe. *Hoványi* követte a képviselőt, de minthogy ez egy mellékteremben időző társa-

sághoz ült, a hírlapíró nem lépett hozzá, hanem elővett egy névjegyet, amelyre azután a következőket írta:

Értesültem, hogy milyen
híreket terjeszt rólam. Ezért
pimasz rágalmozónak ne-
vezem.

— Ezt a névjegyet *Hoványi* átküldte *Halász* Lajosnak, aki azonban füle botját sem mozgatta az eléggé érthető inzultusra. Néhány percnyi várakozás után a hírlapíró átment a Royal-kávéházba, ahol 10 óra tájban megjelent az ellenfele is. Ekkor *Hoványi* eléje állott és azt kérdezte tőle:

— Megkapta képviselő ur a kártyámat?

Halász Lajos válasz helyett a hírlapíró felé tartott és botot emelt reá. Ugyanabban a pillanatban *Hoványi* kirántotta a magával vitt kutyakorbácsot és egy szempillantás alatt megkezdődött a kölcsönös ütlegelés. *Hoványi* a korbácsal többször végigvert a képviselőt, aki viszont vastag botjával igyekezett a hírlapírót ütlegelni.

A képviselő egyik botütése orron érte *Hoványi*t, mire ennek megeredt a vére, de ez nem akadályozta meg abban, hogy folytassa a verekedést. Minthogy *Halász* a bottal kevésbé tudott ellenfelehez férti, a viaskodás során eldobta a botot és körmeivel ment neki a hírlapírónak, akinek arcán sikerült is azután több karcolást ejteni.

A botránynak látára odasiettek a kávéház vendégei, de alig hogy elválasztották és lefogták a verekedőket, *Hoványi* kiszabadította magát és még egyszer arcul ütötte a honatyát.

A csunya afférnak valószínűleg folytatása lesz és a verekedők kölcsönösen provokálni fogják egymást

A horvát bűnök.

Összeesküvés a magyar állam ellen.

A bécsi szerelem.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 19.

Arról a horvát-osztrák összeesküvésről, amely Horvátországnak a magyar szent korona országaitól való elszakítását és a nagy-horvát hóbortok megvalósítását célozza, ismét újabb részletek kerültek napvilágra. Olyan részletek, amelyek teljes mértékben nyilvánvalóvá teszik, hogy itt a büntetőtörvénykönyvbe ütköző hűtlenségről van szó, olyan büntettről, amely indokoltá teszi a legerélyesebb és legkiélemlenebb megtorlást is.

Nagy-Horvátország-hóbortról ma a *P. Ll.* bécsi alkalmi levelezője újabb leleplezéseket közöl. A Starcevicz párt vezetőjét, *Frank* dr.-t kompromittálják súlyosan ezek a leleplezések, amelyekből a következő részleteket közli az említett lap:

Tagadnak az összeesküvők.

Az urak Horvátországban és Bécsben gyöngíteni szeretnék a leleplezéseket és pedig olyan képpen, hogy minden lehető tagadásba veszenek és néhány rossz viccel akarnák a dolgot elütni. Különösen *Frank* doktor ur tanusított a letagadásban különös merészséget és éjjelen át mindazt elvesztette emlékezetéből, ami a keresztény-szociálistákkal, Bécsbel és *Lueger*-rel összefügg. *Frank* nem tud semmiről semmit. No hát mi majd emlékezetébe hozzuk azt a proklamációt, amelyet „Nagy Ausztria biro-

dalmi választmánya” küldött szét Horvátországban több ezer példányban. A proklamációt a horvát sajtó heteken keresztül szellőztette, de *Frank* dr. ur nem vett róla tudomást. A proklamációt a házába küldték, mielőtt kiadták volna, de ő azt elfelejtette. A „birodalmi választmányról” halvány sejtelme nem volt, pedig a „Gross-Oesterreich” című lap már 1905. október 23-án jelentette, hogy *Frank* József dr. és a „birodalmi választmány” két tagja között az Imperial-szálloda télikertjében konferencia volt.

A közös akció.

A Gross Oesterreich arról is tud, hogy 1905. novemberében, rövid időre rá, hogy *Sipulo* *Polónyi* és *Kossuth* létrehozták a flumei rezolúciót, a „birodalmi választmány” az osztrákbarát horvátok segítségével ellenakciót akart indítani. A választmány az akciót *Frank* Józseffel akarta végrehajtani. A tiszta jogpárt vezére *Zágrábról* Bécsbe is jött, a hol *Lueger*-rel egy több óra hosszát tartó beszélgetést folytatott. A beszélgetés veleje *Frank*nak ez a kijelentése volt:

— Abban a pillanatban, amikor a magyarok az osztrák-magyar kereskedelmi szövetséget megszüntetnek tekintik és keresztül viszik a gazdasági függetlenségüket, akkor Horvátországnak Magyarországhoz való államjogi megkööttsége is befejezett dolog. *Horvátország nyomában fogantatba veszi Magyarországtól való gazdasági függetlenségét.* Minthogy Horvátország erősebb gazdasági érdekekkel kapcsolódik Ausztriához, mint Magyarországhoz, nagyon fontos Horvátországra nézve, hogy ilyen irányban közös akciót kezdjen Bécsbel.

A proklamáció.

Az említett proklamáció szövege a következő:

— A horvát nemzethez!

Horvátok! A horvát nép politikai ideáljai, nevezetesen a horvát országok kulturális, nemzeti és adminisztratív egységesítése egy erős politikai és autonóm közössége lehetetlen lesz addig, míg magyar fenhatóság alatt álltok!

Ameddig a dualisztikus birodalmi alkotmány a birodalom egyik részét a magyar önkény alá rendeli, addig politikátok a magyarokat uralja és vazallusai és szolgái maradtok a magyaroknak.

Egységtök és szabadságtok csak úgy teremthető meg, ha a birodalom teljesen átalakul, ha egy egységes föderatív állam létesül, amely felöleli Ausztriát, Magyarországot és Horvátországot.

Erős központi hatalommal szervezett állam a mi törekvésünk, de a birodalom belső területén szabad, független és egyenjogú népek éljenek. A birodalom összes népeinek együvé tartozását reprezentálná egy birodalmi parlament, amelyet az egyenlő és általános választói jog hozott létre. Ám az egyes népek különös ügyeit ő maguk intézzék, olyan önállósággal, aminőt Svájc szabad kantonjai, a német birodalom vagy az északamerikai Egyesült-Államok egyes államai élveznek.

Horvátok! E cél elérésére felhívunk, hogy küldjétek bizalmi férfiakat Bécsbe, akikkel tanácskozzunk a program egyes részleteiről. Meggyőződésünk, hogy ők itt, Bécsben, méltó fogadtatásra találnak.

Horvátok! Ameddig magyar járomba vagytok, le van kötve a ti jóléteket. Vasutaitokat nem a ti, hanem a magyarok előnyére igazgatják. A budapesti hatalmasok tekintete nem a ti gazdasági jóléteket, hanem önös érdekeit vizsgálja. Mezőgazdaságtok teljes pusztulásba vesz egy magyar állam keretében. Csak egy-

séges birodalomban létesülhet természetes, gazdasági és politikai kapcsolata Horvátországnak Boszniával és Dalmáciával.

A birodalmi egység tehát a ti gazdasági jóléteket és nemzeti megizmosodástok kérdése. A birodalmi egység jelenti a ti népetek egységét és alapját a ti szabad fejlődésnek. Törkedjete tehát velünk együtt, hogy egy új, szabad nagy osztrák birodalom létesüljön, a melynek keretében a horvát nemzet nemzeti önállósága is biztosítva lesz örök időkre.

Bécs, 1905. október 15. é.

Nagy-Ausztria birodalmi bizottsága.

Erről a proklamációról tudott Frank dr. is, aki résztvevett az e tárgyban az Imperial Hotelben tartott értekezleten is.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Bernát, bohózat. Bemutató előadás.
Vasárnap: Delután: A vig őzvegy, operette. Este: Bernát, bohózat.
Hétfő: A polgármester ur, vigjáték. Tapolczay Dezső vendégfőléptével.
Kedd: A páholy, bohózat. Tapolczay Dezső vendégfőléptével.

* A „Bernát” bemutatója. Holnap fog lejátszódni a szinkörben a nyári szezon egyik legkimagaslóbb eseménye, a *Bernát* premiéréje. Heltai Jenő darabjának bemutatójára nagy előkészületeket tett a színház s a művezetőség minden erejével rajta van, hogy a siker el ne maradjon. A címszerepet *Leővey* Leónak osztották ki, akinek partnerei lesznek: *Körösy* Juci, *Szilágyi* Berta, *Rontay* Boriska, *Faludy*, *Mariházy*, *Horti*, *Szathmáry* és *Kulcsár*. A mulatságos bohózatban zeneszámok is vannak, amelyeket Kun László, a Vigszínház karmestere állított össze.

* Vasárnapi előadások. Lehár világhódító operettje, a *Vig őzvegy* vasárnap délután kerül színre először délutáni előadásban. Este *Heltai* Jenő darabját, a *Bernátot* adják másodszor, ugyanazon szereplőkkel, mint a premiéren.

* Tapolczay vendégjátéka. Hétfőn folytatja vendégjátékát *Tapolczay* Dezső, a *polgármester ur* című bohózatban, melyben első fellépésekor oly fenomenális sikert aratott, hogy meg kell ismételnie ezt a szerepét. Kedden A páholy című bohózatban játszik. Szerdán tartja a karaszemélyzet jutalomjátékát, amely alkalommal egy kitűnő énekes bohózat, *Az aranykakas* kerül színre. Tapolczay természetesen minden tiszteletdíj nélkül fog játszani, mert neki is az a törekvése, hogy a színpad névtelen hőseinek ne csupán erkölcsi, hanem anyagi sikerben is legyen részük.

A néppárt dolgozik.

A függetlenségi párt ellen.

Jön Beck báró!

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 19.

A néppárt, miután a parlamentben most nincs alkalma koalíciós fegyvertársának, a 48-as pártnak népszerűségét alattomos módon kikezdeni: a választókerületekbe tette át működése színhelyét. A választókerületekben folyik most az aknamunka, amelynek hatása majd csak a legközelebbi választáson lesz érezhető. Rakovszky István és társai a koalíciós fegyverbarátság örve alatt egyszerűen hátbatámadják a függetlenségi pártot és igyekeznek annak kerületeit lassanként elhódítani. Mivel pedig Homeros mostanság nemcsak néha, de igen gyakran al-

szik: ez az aknamunka nem talál sehol ellensúlyozásra.

Távirati értesüléseink:

Beck báró Budapesten.

Már a múlt héten emlegették a lapok Beck báró osztrák miniszterelnöknek budapesti utazását. Az újabb értesülés szerint az osztrák kormányelnök a jövő héten jön Budapestre és Wekerle miniszterelnökkel tárgyal a kiegyezésnek még függőben levő részleteiről.

Természetes, hogy ez az utazás is megerősíti azt az információt, hogy a kiegyezés még nem kész. Ugyanerre vall Wekerle ischli utazásának elmaradása is. A miniszterelnök utazása akkor lesz aktuálissá, ha befejezett tényekről jelentést tesz a királynak. Politikai körökben elterjedt hírek szerint ez a körülmény a Beck báróval folytatandó tanácskozás után bekövetkezik.

A kiegyezési javaslatok esetleges őszi kampányja nagyfontosságúnak és érdekessé válik. Arról beszélnek ugyanis, hogy az ősszel számos külföldi *ipartelepnek* Magyarországon való megtelepedése lesz aktuálissá és egyrészt attól teszi függővé vállalkozását, hogy a kiegyezés biztosítsa a gazdasági rend zavartalan-ságát.

A parlamenti többség több tagja fel is fog szólalni olyan értelemben, hogy a kiegyezéssel egyidejűleg biztosítsuk magunknak a magyar ipar nagyobb mérvű fejlesztését.

A néppárti aknamunka.

Már hosszabb idő óta alattomosan dolgozik a néppárt a függetlenségi párt ellen. Az agitáció élén *Rakovszky* István áll, akiről a napokban azt a hírt közölték, hogy a kerületébe, Csornára utazott. Most azonban kiderült, hogy az excellenciás al-elnök csak átutazott Csornán és egy nagybirtokos elvbarátjához ment, akinek dunántuli birtokán már várta a néppártnak számos, az intelligens és papi osztályokhoz tartozó tagja. Az egybegyűltek az értekezleten kifejtették, hogy a függetlenségi párt már hitelet veszítette az országban és most alkalmas az idő, hogy a néppárt nyíltan zászlót bontson. A néppárti vezető emberek megbeszélték a teendőket, mire *Rakovszky* visszautazott Budapestre.

Az *U—g* írja: A néppárt munkához látott s vagy száz kerületben indított erős propagandát a párt terjeszkedése érdekében. Egyes vidékeken, hogy a párt erőteljesebb föllépésének előkészítése magára ne vonja más politikai csoportosulások, függetlenségi, szocialisták figyelmét, egészen névtelen bizalmi embereket tart és a pártkör kevésbé exponált kütagjait utaztatja a pártiroda költségén. Különösen a dunántuli függetlenségi kerületekben dolgozik erősen.

HIREK.

Nyári gondok.

Arad, július 19.

Folt esett a nap becsületén. Elfordult tőlünk vagy mi a szösz lelte? Rácáfolt a minden időkre megalapított örök igazságra; csillagászoktól megalapozott matematikai tételre; versben, dalban, esztendőről-esztendőre átszállított hagyományra. Nyá-

ron nagyon meleg van. Meleg van, de csak a nyaraló helyeken. Ott se a nap tisztességéből, hanem azért, mert a nyaralótelepek szénkereskedői megnyitották a téli szezont. Megnyitották a szücsmesterek is, akik oda prémes bundát szállítanak, s tán nem-sokára megérkezik a távirati értesítés arról, hogy az északi jégfölkék áramlata a Tatra vidékre érkezvén, kitört a vigasság korcsolya- és skisportban.

Akit nem kergetett didergő nyaralásba a végzete és itthon üdül, az kettős fázékonytságtól sorvad. A természet elhidegülése a másodrendű. Elsőrendű a gond és az aggodalom. Mi lesz az igazi télen? Mi lesz a télen, mikor nincs szén nyáron. Mi lesz a télen, mikor a főzeléktermés maradványain kell majd tengődnünk? A nyári széninség a téli borzalomnak a hirnöke. Az élelmiszerek nyári drágasága a koplalás téli korszakát jelenti nekünk. Amit a tél nyújt előlegül a nyárnak: a hitel, az is megde-medt. A bankok, a malmok mintájára, bejelentették az üzem redukciót.

Nagy kamaton se szállítanak árut és viszik az országot a gazdasági csőd elé. Az inség tetejébe, mint a korcsmák cégtábláin kifestett üres hordó tetején Bacchus, lovas módon ül a politika. Habzó poharából csurog az egyenetlenség, a fajok, felekezetek, munkaadók és munkások gyűlöletes harca. Amodébb meg ránk fenekedik az erő, amely inségünkben követeli a még nagyobb áldozatot s a nagy hatalmasságot kiöltözteti ijesztőnek a tulajdon földünkre. Ily súlyos gondok fütik az országot most nyáron és gond és időjárás egymással vívott harca tartja épségben csak az igazságot, hogy nyáron nagyon meleg van.

— A branyicskai merénylet. Déváról táviratozzák: A branyicskai merénylet ügyében erősen folyik a nyomozás, mind-ezideig azonban semmi pozitív nyomra nem akadtak. Megállapították, hogy a negyedkiló dinamitot, melyet a merénylő a sinekre tett, a mozdony seprőjével lökte félre. Ha ez a dinamit felrobban, úgy 118 utas elpusztul. A robbanás négy és fél méternyire történt a hidfőtől.

Késő éjjel telefonálják, hogy a dévai ügyészség a helyszíni vizsgálatot befejezte. A merénylet elkövetésével egy elbocsátott vasmunkást gyanúsítanak, akit ma két társával együtt letartóztattak.

— Mündel ezredes meghalt. Temesvár-ról táviratozzák: Az ottani hetedik hadtest vezérkari főnökét *Schartenburgi Mündel* Henrik lovag ezredest ma reggel a kaszárnyában levő lakásán ágyában halva találták. Az orvosok konstataáltak, hogy az ezredest szívszélhűdés érte, s ez okozta halálát.

— Az építőipari válság. Az aradi építőipari válság a békés kibontakozás stádiumába jutott. A kizárt munkások nagy része már munkába állott és napról-napra szaporodik azoknak száma, akik aláírják az építőiparosok szövetségének szerződését. Tegnap 25 szervezett kőműves-munkás fogadta el a szövetség munkafeltételeit és munkába állott. Ezenkívül 68 asz-

talosmunkás is dolgozik a különböző műhelyekben. A festő-munkások pedig valamennyien munkába állottak a szövetség szerződése alapján.

— **Fábrý Sándor dr. bucsuja.** *Gyulá*-ról jelentik: Lelkes és meleg ovációk kíséretében bucsuztatta el tegnapelőtt *Fábrý Sándor dr.* volt főispánt a gyulai hivatalnokai kar. A bucsuztatáson résztvett Gyulaváros hivatalainak majdnem egész tisztviselői kara. Először a vármegye tisztikara jelent meg a távozó főispán előtt, akihez a tisztviselők nevében *Ambrus Sándor* alispán intézett őszinte bucsuszavakat. Gyulaváros tisztviselői *Lovics Ödön dr.* polgármesterrel élükön bucsuztak *Fábrý*-tól. Este 8 órakor a Kaszinó nagytermében bankett volt, amelyen lelkesen ünnepelték a távozó *Fábrý Sándor drt.*

— **A koreai trónválság.** *Szanghaiból* táviratozzák: a koreai császár ma lemondott a trónról. A lemondást rendeletben tudatja a néppel, amelyben a császár sajnálatát fejezi ki, hogy 40 éves uralkodása alatt számos szerencsétlenség érte a nemzetet. A császár a koronát a trónökösnek adta át.

— **A szálloda-újságírók.** A szállodák minden nap vendégeinek a névsorában szinte napról napra láthatjuk, hogy valami vad-ismeretlen nevű újságíró tartózkodik Aradon. Ma ebben, holnap abban a szállodában tűnik fel egy-egy ur, aki újságírónak vallja magát, noha az újsághoz mindössze annyi köze van, hogy esetleg naponta elolvasson egy-egy újságot. A mi mesterségünk ezernyi kellemetlen oldala mellett a nyomtatott betű kölcsönkért hatalma az, ami ezeket a jó urakat arra indítja, hogy újságíróknak adják ki magukat. Nekik ez igen kellemes lehet, de annál kellemesebb nekünk, akik élet pályánk választottuk a hírlapírást. Mi tudjuk legjobban, hogy mint minden pályán, a miénken is sok olyan egyén mozog, akinek a kezében a toll piszkos, egyéni célokat szolgál; a revolverzsurnaliszták, az álhírlapírók egész hadával szemben kell nekünk, a tisztességes sajtó munkásainak a magunk presztizsét napról napra megvédenünk. Érthető tehát, ha aggodalommal nézzük a legújabb jelenséget: a szálloda-zsurnaliszták elszaporodását. Mert elvégre vigécnek lenni is szép és tisztességes dolog, de hogy minden könyvvigéc újságíró néven szerepeljen, ez ellen mégis tiltakoznunk kell. Tiltakoznunk kell a szállodai újságírók azon fajtája ellen, amely a hírlapírói címet csak bizonyos előnyök elérése céljából veszi magára s mint befolyásos fővárosi zsurnaliszta, vállveregető leereszkedéssel fogadja a portások köszöntését:

— Aláz' szolgálja, nagyságos szerkesztő ur!

A tisztességes sajtó munkásai nevében ezen felhívjuk az aradi rendőrség figyelmét ezekre az alakokra. Nem célunk egyelőre, hogy ezeket az urakat botrányok révén leplezzük le, de a rendőrségnek kötelessége ügyelni arra, hogy az ilyen kétes világításban feltűnő „hírlapírókat” egyszer s mindenkorra eltüntesse. Mi szíves örömet nyújtunk segédkezet ehhez a munkához s ha szükség lesz rá, mi magunk fogjuk minden áron megakadályozni, hogy a hírlapírói címmel olyan emberek éljenek vissza, akiknek e címmel nem lehet más céljuk, csak tisztességtelen.

— **Alispán és újságíró afférja.** *Temesvárról* táviratozzák: *Joanovits Sándor*t, *Temesvármegye* alispánját tudvalevőleg a közgyűlés eltiltotta attól, hogy az őt sajtó útján ért támadások miatt sajtópert indítson. E közgyűlési határozat következtében egyik *aradi* lap újból megtámadta az alispánt. Ezt a közleményt a *Temesvári Hírlap* átvette s azt a kommentárt

fűzte hozzá, hogy *Joanovits Sándor*nak feltétlenül elégtételt kell szereznie, mert lehetetlen, hogy egy megye alispánját olyan vádakkal illethessék, mint a minők az aradi lap cikkeiben foglaltatnak. A *Temesvári Hírlap* ezen cikke miatt *Joanovits Sándor* ma *Thaisz László* tüzérszázados és *Endrédy Zsigmond* tüzérfőhadnagy útján provokáltatta *Pogány Mihály* szerkesztőt, aki *Pécs* Miklós országgyűlési képviselőt és *Skuteczky Miksa* ügyvédet nevezte meg segédeiül. *Pogány Mihály* segédei kijelentették, hogy tekintettel a súlyos vádakra, nem hajlandók addig elégtételt adni, míg *Joanovits Sándor* nem tisztázza magát azon vádak alól, amelyeket ellene az aradi lap emelt. *Joanovits* segédei erre odanyilatkoztak, hogy *Pogány Mihály* segédeinek ez állásfoglalását a lovagias elégtételadás megtagadásának veszik, s az ügyet a maguk részéről befejezettnek tekintik.

— **Halálozás.** *Falk Armin*, az Első debreceni mechanikai kefégyár tulajdonosa Bécsben elhunyt, gyászba borítván a zámi és ilyói *Spitz* családot. Temetése e hó 16-án Debrecenben nagy részvét mellett ment végbe. Az elhunytban *Spitz Sándor*, az Aradi Ipar és Népbank főtisztviselője, sógorát gyászolja.

— **Botrány egy szanatóriumban.** *Budapesti* tudósítónk táviratozza: A *Stefánia*-uton levő *Róth* féle szanatóriumban a múlt éjszaka véres botrány történt. A szanatórium betegei között ápolták *Békefi Antal* szegedi lapszerkesztőt, akinek volt egy légpárnája. Emiatt történt a botrány. Mikor *Békefi* egészséges lett és elhagyni készült a szanatóriumot, az egyik ápolónő, *Pókai Julia* megkérdezte *Békefit*, hogy hol lehet olyat kapni. *Békefi* látván, hogy az ápolónőnek tetszik a párna, hála fejében az ápolásért neki ajándékozta. Ez tudomására jutott *Braun dr.* alorvosnak, aki még aznap este a lépcsőházban megfogta az ápolónőt:

— Micsoda szemtelenség az, zsarolni a betegeket, mondta az alorvos.

— Mit akar tőlem az alorvos ur. — kérdezte félénken az asszony?

— Azt akarom, hogy ne szemtelenkedjék, mert kidobom. Erre megfogta az ápolónőt, megrázta majd kétszer pofonvágtá. Az asszony sikoltozni kezdett, majd erőtlennül összeesett. A betegek ijedten ugráltak ki ágyaikból, mert azt hitték, hogy meggyilkoltak valakit. Az asszony feljelentésére *Braun dr.* ellen megindították a vizsgálatot.

— **Szerencsétlenség egy alagutban.** *Höcksteinből* táviratozzák: A készülő *Tauern*-alagutban nagy katasztrófa történt. Valahol mérges gázok fakadtak föl, amittől a munkások elszédültek, hárman lezuhantak az állványról és a csatornába fultak.

— **Amerikai párbaj egy leány miatt.** *Nagy-szentmihályról* jelentik lapunknak, hogy ottan *Deutsch Arthur*, 23 éves, fiatal kereskedő a gróf *Nákó* féle parkban mellbe lötte magát és súlyos sérüléseivel a *Berta* kórházba szállították. *Deutsch* a kir. járásbírói vizsgálobíró előtt tettének okául *amerikai párbajt* adott elő. Mint fiatal ember, ugymond, megismerkedett egy *temesvári* magánhivatalnok leányával, akinek házasságot is ígért. Időközben, mint hadköteles a szegedi 46. gyalogezredbe vonult be. Egyik átulatott éi hajnalán a *Kárász* utcában találkozott imádottjának apjával, aki felelősségre vonta. Ott hamarosan az utcán *amerikai párbajban* állapodtak meg. Az ő baka sapkája egy fejes és egy fejetlen gyufát tettek és ez lett volna elhatározandó a párbaj sorsát. Ő a rövidebb gyufát húzta és megállapodásuk szerint három év alatt kötelezte magát agyonlőni. Kötelezettségére ellenfele nem figyelmeztette. *Deutsch* este az öngyilkosság előtt való napon a *Czencinger* féle vendéglőben szobát bérelt,

ahol megírta bucsuleveleit szüleikhez, testvérehez és egyet a vizsgálobíróhoz, amelyben arra kéri őt, hogy holttestét ne boncolják föl. *Ernő* testvérehez intézett levelében temetéséről tett intézkedést, hogy amennyiben az izr. rítus megengedi, zeneszóval egy bus magyar dal kísérete mellett temessék el.

— **Akik a törvényeket csinálják.** 1905 ben *Hieronymi* kereskedelemügyi miniszter előtt a szakírók egyesülete az éves szabadjegyek végett tisztelt. Az egyik szaklap szerkesztője azon címen kérte a vasuti jegyet, hogy neki, mint szerkesztőnek tanulmányoznia kell az ország iparát, ezt pedig szabadjegy nélkül nem teheti. *Hieronymi* miniszter a jegy kiadását megtagadta azzal hogy aki ipari szaklap szerkesztésére mert vállalkozni, annak az ország iparát már ismernie kell. Egyik országgyűlési képviselőnk most a „*Műszaki Világ*”-ban kapcsolatba hozza ezt az esetet *Kossuth* miniszter esetével, aki — a hazai ipar rendszeres és tervszerű fejlesztése érdekében — ismerni akarja gyárparunk termelési és egyéb viszonyait, mivégből most 48 szakembert küldte szét az ország ipartelepeinek tanulmányozására végett. Ebből pedig az következik, hogy a jelzett ipari viszonyokat eddig nem ismerte az a fórum, amely iparfejlesztési, — ipar — balesetbiztosítási stb. törvényeket inaurálta és amely fórum hatalmas tőkéket költött el eddig is „iparfejlesztés” címen.

— **Rablógyilkos cigánykaraván.** *Szatmárnémetiről* táviratozzák: A múlt héten a *Csongrádi* keresztyén gőzmalomban elkövetett rablógyilkosság tetteseit ma a *Szatmárnémeti* mellett levő *Szatmárhegyen* elfogták. A rablógyilkosságot egy cigánykaraván követte el, amelyben 12 férfi és 25 asszony és gyermek van. A cigányok már régóta rettegésben tartották az egész környéket. A szegedi ügyészség fogházába szállították őket.

— **Rémes vasuti katasztrófa.** *Newyorkból* jelentik, hogy az ottani magas vasuton a múlt éjjel borzasztó összeütközés történt. A 106. utcánál az egyik vonat belement a másikba, a mely tele volt dühös olaszokkal, kik a helyek miatt bicskára mentek. Négy olaszt a vonatvezető rekeszébe dobtak, úgy hogy a vonatvezető képtelen lett az ellenőrzésre. Egy kocsit az összeütközés ereje félredobott és az utasok, akiket minden pillanatban a lezuhanás veszedelme fenyegetett, vadállati módon küzdöttek, hogy a kijáratot mielőbb elérhessék. Asszonyokat és gyermekeket kiméletlenül a földre dobtak és megtapostak. A jelenet borzalmasságát még növelte az a körülmény, hogy az áramvezetővágány a kocsit romjait meggyújtotta. Mintegy 50 embert sebesült állapotban vittek a kórházba, hol többen közülük a halállal vívódnak. A vonatvezetőt letartóztatták.

— **Meglepett betörők.** *Lippáról* jelentik: *Vingron József* lippai kereskedő lakásán éjféltájban, mikor *Vingron* már aludt, az ágy alól előbujt két ember, elővette az asztalon fekvő *Wertheim* kassza kulcsait és a pénzeszekrényt fel akarta nyitni. *Vingron* a zajra felébredt, mire a tolvajok megugrottak. *Vingron* az ablakon át kétszer utánuk lőtt, azonban a tolvajok az éj sötétségében nyomtalanul eltűntek.

— **Meggyilkolt variété igazgató.** *Berlinből* táviratozzák: Az éjjel titokzatos rablógyilkosság történt Berlinben. Egy ottani variété igazgatójának feleségét ismeretlen tettesek megölték és kirabolták. A rendőrség ezer márkát tűzött ki a gyilkos kézrekerítésére.

— **A fekete kéz Biharmegyében.** Hónapok óta rettegésben tartja Biharmegye belényesi járását egy jólszervezett zsaroló banda, s valószínűs irtó háborút visel a községek vagyonsabb gazdái ellen. Belényesen, de különösen Belényes-Ujlakon és a környékbeli falvakban névtelen levelekkel szólítja fel a titkos zsaroló banda a módosabb gazdákat, malomtulajdonosokat, bérlőket, hogy vagyonuknak, fiaiknak, vagy jószágainak váltságdíjaképen a levélben

megjelölt helyre 500—1000 korona összegeket juttassanak. A biharmegyei fekete kéz, mely egész titokzatos szervezetében hasonlít a hírhedt Amerikai zsaroló szövetkezethez, már hónapok óta működik, s amint most kipattant, a rettenetes haramiabandának már is több áldozata van. Az utóbbi időben egymásután több titokzatos bűneset: rablás, gyújtogatás, gyilkosság tartotta izgalomban Belényesujlak és a környék lakosságát, de mindezekig a megrémült emberek nem merték elárulni, hogy fenyegető zsarolóleveleket kaptak, aminek oka az, hogy a névtelen levelek írói az egyes gazdák apró rejtetett ügyeinek a leleplezésével is fenyegetőztek. Most azonban a gyújtogatás folytán kipattant a rejtélyes zsaroló banda létezése s eddigelő mintegy hatvan zsaroló levéllel jelentkeztek a belényesi főszolgabirónál. A legtöbb levél gyújtogatással fenyegetőzik és szomorúan jellemző a közbiztonsági viszonyokra, hogy a legtöbb megfélemlített ember teljesítette a zsarolók követelését. A belényesi főszolgabiró jelentést tett a zsaroló szövetkezetéről az alispáni hivatalnak és a kir. ügyészségnek. A rendőrség nyomozza a rejtélyes szövetkezet tagjait.

— Elhunyt regényíró. *Párisból* táviratozzák: *Maloz Hector*, híres francia regényíró 77 éves korában ma reggel elhunyt.

— Egy jegyző visszaélései. *Zomborból* jelentik: *Vujevics Lajos* felterjesztésére Bács-Bodrogvármegye alispánja elrendelte *Dunjerszky Lázár* apatini aljegyző ellen a fegyelmi vizsgálatot, sőt állásától felmentette. Okul az szolgált, hogy *Dunjerszky Lázár* az ex-lex idejében bevonult és vissza tartott póttartalékosok kártérítési ügyében visszaéléseket követett el. Számos póttartalékost rábeszél, hogy magukat nős, illetőleg családos egyéneknek mondják és így módon kártérítési igényüket érvényesítsék. *Vujevics Lajos* főszolgabiró megállapította, hogy *Dunjerszky* 8—4000 koronával károsította meg a kincstárt. A bűnös kezelés akképen tudódott ki, hogy *Benzinger F.*-nek a zombori adóhivatal pénzt küldött fia — ki póttartalékos volt — családja részére. *Benzinger* a pénzt visszaküldte és kijelentette, hogy fia nőtlen ember és így az összeg őtet meg nem illeti. Ennek nyomán indították meg a vizsgálatot, mely a családok egész sorozatát állapította meg.

— A Spitz botrány epilógusa. *Budapest-ről* táviratozzák. A Lipótvárosi Kaszinó tolvaj gazdájának, *Spitz Edének* botránya idején a tolvaj egyik barátja táviratozott neki *Nauheimba*, hogy jöjjön haza és simítsa el az ügyet. Mire azonban a távirat odaérkezett, *Spitz* már *Bad-Wildungenbe* szökött. A sürgönyt utána küldötték *Spitznek*, de ebbe a fürdőbe is elkészen érkezett, mert *Spitz* akkorra már *New-Yorkban* időzött. A tulbuzgó német posta ide is megküldte a sürgönyt *poste restante* címmel, de minthogy *Spitz* nem váltotta ki a sürgönyt, a new yorki postahivatal visszaküldte *Budapestre* és most a földától követeli az Amerikába való sürgönyözés díját.

— Nihilisták kongresszusa. A jövő hónapban, mint *Londonból* jelentik, ott nagy nihilista gyűlés lesz, amelynek az a célja, hogy

anarkista-szövetséget alapítson. A kongresszuson *ezerötszáz nihilista* vesz részt. A tulajdonképeni céljuk az, hogy ismét megindítsák a terrorista hadjáratot és újra a politikai gyilkosság fegyverét vegyék kezükbe. A kongresszusra állítólag Oroszországnak mind a nyolcvanhat kormányzóságából jön tíz-tíz nihilista, Szibériából pedig hétszáz. Ez a kongresszus lesz a legnagyobb gyűlés, a melyet valaha gonosz célok érdekében összehívtak. Erre a gyűlésre egyetlen olyan embert sem küldöttek ki, aki legalább két évig ne ült volna már a börtönben.

— A rákbetegség gyógyítása. A *Deutsche Medizinische Wochenschrift* legújabb számába *Bier dr.*, a hirneves német orvostanár cikket írt, amelynek címe: Megfigyelések és eredmények a rossz indulatu daganatok bizonyos lehetséges lefolyásáról. A tanulmányban már *Bier tanár* kifejti, hogy az emberi rákdaganatok más állatok véreinek befecskendezésével elváltoznak megpuhulnak és eltávolíthatók. A tanár már *sikerrel gyógyította* ilyen eljárással azokat a betegeket, akiknek daganatai nem voltak operálhatók.

— Tüntetés Nasi elfogatása miatt. *Palermóból* táviratozzák: Ma délután *Nasi* képviselő elfogatása miatt tiltakozó népgyűlés volt. A gyűlés után a jelenlevők végigvonultak az utcákon és a hozzájuk csatlakozott csöcselékkel együtt rendzavarásokat okoztak. A rendőrséget és a katonaságot kövekkel dobálták meg. Számos rendőr megsebesült. Erkélyekről revolverlövéseket is intéztek a rendőrök ellen. Egy lövés egy járókelőt talált, aki azonnal meghalt. Számos elfogatás történt.

— Fiatál zsebtolvaj. *Birnfeld Simon* máriaradnai kereskedő, aki a mai hetivásáron a Szabadság-téren árulgatta holmiját, feljelentést tett a rendőrségen, hogy valaki kilopta zsebéből 112 koronát tartalmazó pénztárcáját. A tolvajt *Pagura Antal* 18 éves csavargó személyében még a nap folyamán elfogták. A pénztárcát megtalálták nála, a pénzt azonban sikerült elrejtteni. Megindították ellene a szokásos eljárást.

— Meggyilkolt forradalmár. *Szentpétervárról* táviratozzák, hogy *Jusitawot*, a neves orosz író és forradalmárt Finnországban meggyilkolták.

— Bestiális családapa. *Budapesti* tudósítónk táviratozza: A *Nádor-utca 9. számú ház* lakói már régóta tapasztalták, hogy a viceházmester nem a leggyöngédebb családapa.

A ház körüli dolgokat pedánsan és jól végzi el, a kaput olyan időben csukja be, amikor más házmesternek ez még eszeágában sincs, hajnalban pedig jó későn nyitja a kaput, hogy az alvó lakókat ne háborgassa az udvari forgalom.

Szóval *Sebestyán Pál* csak a szűkebb hozzártartozói irányában viseltetett zord szigorúsággal.

A kis fiát rettenetes mód ütötte-verte, de nem kimélte a hitvesét sem, akit a minapában úgy helybenhagyott, hogy a szerencsétlennek a kórházba kellett vándoroznia. Ott fekszik most is.

A tíz esztendő fia tegnap elvesztett egy

tízfillérest. A házmester ezen olyan dühbe gurult, hogy a gyereket még akkor is ütötte, a mikor az már ájultan fetrengett a földön.

A lakók az embertelen eljárás láttára feljelentették a rendőrségen *Sebestyén Pált*, a gyereket pedig elvitték a rendőrök. Az orvos itt konstataálta, hogy a nádbot ütéseitől eredő sebek olyan természetűek, hogy több heti gyógyulást vesznek igénybe.

A bestiális apát előállították.

— Halálos elgázolás. Tegnap délután *Illár Mitru, Oláh Árpád* németperegri nyugalmazott jegyző kocsisa butorokat szállított *Kuvinból* *Mikalakára*. A mikalakai temetőnél tartott már, amikor hátra nézett, nem hullott e le valami a kocsiról. Közben megcsuszott és a lovak közé esett, amelyek megvadulva rohantak tovább. A kocsit keresztül ment a szerencsétlen fiatalemberen, akit súlyos sérüléseivel tegnapeste az aradi kórházba szállították, ahol ma reggel meghalt.

— A fehérmű is. Ausztriából érkezik a híre, hogy a fehérműgyárosok újból emelték portékájuk árát. Összegyűltek a fehérmű kis-királyai és elhatározták, hogy tekintettel a tekintendőkre, tizenkét százalékkal drágábban adják a portékájukat, mint eddig. A kereskedők persze az osztrák gyárosok áremelésén felbuzdulva, nyakra főre emelgetik már a gallérok és hálóingek árát.

— Hajótörés. *Santiago de Chile*-ből táviratozzák: A *Toro* nevű gőzhajó hajótörést szenvedett. A szerencsétlenségnek 17 halottja van.

— Az emberbarátokhoz. Egy szerencsétlen, sorsüldözött ember fordul könyörgésével *Aradváros jóságos*, *humánus közönségéhez*. *Göcs Györgynek* hívják a boldogtalant, aki a cipész-mesterséget folytatta. Betegsége miatt azonban kihullott a szerszám kenyérkereső kezéből s most *Trombita-utca 7 ik szám* alatt levő szegényes lakásán felesége és hat apró gyermeke küzd a nyomorral, az éhséggel. Felkérjük azon jóságos embereket, akik a nélkülöző családon segíteni óhajtanak, adományait szíveskedjenek az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalába küldeni, ahonnan azokat rendeltetési helyükre juttatják.

— Fényképezési készülékek műkedvelőknek. Mindazoknak, a kik a fényképezést, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az *A. Moll* cégnek (*Bécs, Tuchlauben 9.*) cs. és kir. udv. szállító 1854. óta fennálló fényképezési eszközök különlegességei áruházat, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi el bérmentve a cég.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb *Vojtek és Weisz* nál. 201

Aradi heti gabonavásár.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától —

Arad, július 19.

Az időjárás, mint az idén általában, kedvezőtlen, helyesebben rendellenes és éppen ezért mezőgazdasági szempontból mindig káros hatással van.

Most is a tengerinek eső kellene és ez késik.

A gabonaáru iránzata a bizonytalanság jegyében áll s egy nap szilárd, a másikon lankas. Piaci forgalom csekély.

Lechner és Fleischer
Arad, Szabadság-tér 17.
Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig
maradék
elárusítás!

Öltöny szöveteket
leszállított árban 772
árusítunk.
Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 19.

Kínálat és vételkérő korlátolt. Elkelt 35,000 méter-mázsa 5 fillérrel olcsóbb áron.
Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	11.36—11.37	11.41—11.42
Zab októberre	8.09—8.10	8.10—8.11
Rozs októberre	8.82 8.83	8.85—8.86
Tengeri 1908 májusra 6.33—6.34	6.34—6.35	

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény 650.75
Osztrák-magyar államvasúti részvény 656.60

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Julius 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon feülül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feülül sulyban 133—134 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 136—137 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 127—138 fillérig.
Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feülül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.
Sertéslétszám: Julius 16. napján volt készlet 38,263 darab, július 17. napján főlhajtatott 248 darab, július 17. napján elszállított 131 darab, július 18. napjára maradt készletben 38,480 darab.
A hizott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Hegedüs Armin tárgyalását elhalasztották. A kékre festett kirakat csalárd bukással vádolt volt tulajdonosának bűnyűjét, amelyet holnap kellett volna az aradi kir. törvényszéknek tárgyalnia, elhalasztották. Az újabb tárgyalás határnapjául *augusztus 14 ikét* tűzte ki a bíróság.

§ Brankovics pátriárka pöre. Temesvárról táviratozzák: *Brankovics* pátriárkának a szerb radikális párt elleni pörében a delegált mitrovicai járásbíró július 29 ére tűzte ki a tárgyalást, amelyet azonban *ismét elhalasztottak*. Brankovics pátriárka perének vitelére legelőbb *Popovics* Dusánt kérte fel, aki azonban nem fogadta el a megbízást. Erre *Gyurgyevits* Vazult bizta meg, aki az ügy áttanulmányozása után elhatározta, hogy a vádat *Musitzky* Döme országgyűlési képviselőre is kiterjeszti. Amig *Musitzky* a Ház ki nem adja, újabb tárgyalás nem lesz

IDEGENEK ARADON.

— Julius 19 —

Fehér Kereszt-szálloda. Dunai József igazgató Budapest. — Rockenstein Adolf és leánya Kassa. — Füzy Zoltán főerdész Mezőhegyes. — Haring Ottó hadnagy Bécs. — Vittenberger Sándor fakereskedő Budapest. — Sonnenschein Alfréd igazgató Nagyvárad. — Florenthal Sándorné és leánya Torda. — Csokits Béla kereskedő Fiume. — Kuti József és neje Algyógy. — Kalmár Tihamér hivatalnok Karánsebes. — Vermes Sándor jogász Nagyikinda. — Hoffman Béla hivatalnok Lugos. — Klár Manó fakereskedő Budapest. — Schick Sándor gazdatiszt Temesvár. — Herczföld Károly utazó Budapest. — Germán Rudolf utazó Budapest. — Schön Róbert utazó Budapest. — Grünberger Gerő utazó Budapest. — Schreiber Dezső utazó Budapest. — Freund Jenő utazó Budapest. — Scherman Fülöp utazó Budapest. — Goldman Károly utazó Budapest. — Veisz László utazó Budapest. — Goldstein Miksa utazó Budapest. — Takács Izsó utazó Bécs. — Veisz Gyula utazó Bécs. — Schäffer Kálmán utazó Bécs. — Hecht Lajos utazó Bécs. — Herczföld Andor utazó Bécs. — Schiller Ernő utazó Bécs. — Róth Rikárd utazó Nagyvárad. — Schiffer Miksa utazó Nagyvárad. — Ehrenstein Mór utazó Temesvár.

Központi szálloda. Mahler György főkönyvelő Elek. — Zsarkó József főmérnök Budapest. — Sternthal Bernát igazgató Temesvár. — Nemes Jó-

zsef dr. ügyvéd Vajdahunyad. — Biró Géza mérnök Budapest. — Wallerstein Ferenc gyáros Nagyvárad. — Hess Lajos gyáros München. — Tusch Károly téglagyáros Budaörs. — Karácsonyi Gyula kincstári ispán Pécska. — Mahler György képviselő Elek. — Klein József kereskedő Bécs. — Krausz Béla kereskedő Bécs. — Alvincz Gyula kereskedő Bécs. — Friedman Adolf kereskedő Budapest. — Litvay János hivatalnok Kolozsvár. — Kuhn Bernát hivatalnok Kolozsvár. — Várady József hírlapíró Budapest. — Deutsch Béla fakereskedő Zám. — Dobrin György dr. ügyvéd Lugos. — Virancz Antal kereskedő Budapest. — Hasz Béla birtokos Tóvissegyháza. — Sehvarcz Simon kereskedő Budapest. — Fejér József birtokos Seprős. — Spitz József fakereskedő Zám.

Vass-szálloda. Major János utazó Budapest. — Szentesy Vidor utazó Budapest. — Schenk Jakab utazó Budapest. — Szűsz Kálmán utazó Budapest. — Weisz Herman utazó Bécs. — Schnur Gergely utazó Pécs. — Dornfard Keresztély utazó Aussig. — Neuman Kálmán utazó Budapest. — Nadasy Olivér birtokos Gurza. — Klein Ignác utazó Bécs. — Fleiszig Pál utazó Bécs. — Kolman Rudolf utazó Budapest. — Szőke Béla főpincér Szeged. — Vinisch A. magánzónó Arad.

Pannónia szálloda. Ehrlich Lajos utazó Bécs. — Knob Béla utazó Gráz. — Dushán Emil utazó Budapest. — Hajnal Gábor gazdálkodó Vásárhely. — Tomsits Alexa gazdálkodó Szabadka. — Krausz Ignác kereskedő Szalonta. — Kádár Gyula kereskedő Talpas. — Witturán Lajos kereskedő Pankota. — Solymos Sándor jogezigorló Temesvár. — Hanák Béla tanuló Csaba. — Wellisch Gyula tanuló Csaba. — Grüner Sándor utazó Nagyvárad.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Kaszab Géza.

Nyári színház.

Szombaton, 1907. évi július hó 20-án:

Bernát.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Helmi Jenő. Zenéjét összeállította: Kun László.

SZEMÉLYEK:

Bernát	Leővei Leő.	Cserebűly	Mariházi M.
Elvira, neje	Kőrössi Juci.	Penteley	Horti Sándor.
Karvalyné	Szilágyi B.	Tábornok	Szathmári A.
Tunkó	Faludi K.	Steiner	Fehér A.
Cicay Panni	Rontai B.	Wolgemuth	Kulesár L.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTER.*

Nyilatkozat.

Az igazság érdekében kötelességem a következőket nyilvánosságra hozni.

Nagys. Domány József úrtól parkettázási munkákat vállaltam és az átvett anyagért felelősséggel tartoztam. Evégből a fennmaradt fák fényes nappal műhelyembe szállítottam, hogy a munka befejezése után azzal hanyatlalul leszámolhassak. Így tehát az ellenem tett feljelentés, a mely pláne nem is a tulajdonostól ered, teljesen alaptalan.

Arad, 1907. július 19 én.

Salgó Gusztáv.

Szombaton, folyó hó 20-án és a következő napokon a

KÖZPONTIBAN

(kerthelyiségben) hangversenyez

Pongrác Lajos

világhírű cigányprimás, teljes zenekarával.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Egy

nyolcadárért

olvasható minden új és szenzációs könyv rögtön a megjelenés után. Ezen új könyvet, ha már öten olvasták

félárért bárkinek eladjuk.

Semmiféle betét biztosíték vagy kötelezettség nem kívánatik.

Jelenleg legújabb magyar könyvek:

	Bolti ár helyett 1/3 ár
Wilde Oszkár Dorian Gray arc-képe	4 — —50
Lavedan: Az ágy	2 — —25
Ambrus Zoltán: A Berzsenyi lányok tizenkét völgyéneke	4 — —50
Guthi Soma: A vén kopó	2 — —25
Csicseri Orosz Adrienne: Róma diadala. Keresztény szociális regény	2 — —25
Csicseri Orosz Adrienne: Bozóthy Nóra grófnő	1:50 —19
Ambrus Zoltán: Solus eris	4 — —50
" " Törpék és óriások	4 — —50
" " Őszi napsugár. — A gyanu	4 — —50
Pekár Gyula: Vitézi Románcok	4 — —50
Molnár Ferenc: Az ördög	2:50 —32
Böhme M.: Egy tévedt nő naplója	4 — —50
Spaits Sándor: Mandzsurián át kőzakkal. — Az orosz-japán háboru története	8 — 1—
Jászay: Új Magyarország felé	2:50 —32
Heltai J.: Nyári rege	2:50 —32
Malonyai D.: A Csák nemzetség	2:80 —35
Rudnai: Felső-bükki kuria	3:50 —44
Lengyel L.: Egy leány története	2:50 —32
Upton Sinclair: Posvány amerikai irányregény	4:50 —68

Német könyvek:

Böhme: Dida Ibsens Geschichte (folytatása: A tévedt nő naplójának.)	4:80 —60
Wilde O.: Ein Haus aus Äpfeln der Granate	2:40 —30
Wilde O.: Betrachtungen	2:40 —30
" " Der glückliche Prinz	2:40 —30
" " Dorian Gray	8 — —88
" " Gedichte	2:40 —30
" " Weisheiten	1:20 —15

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében

267

Arad, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Városi hirdetések.

371—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az óvár-téri védgát építési munkálatainak, nevezetesen a szükséges földmunka és kövezés biztosítása iránt folyó évi július hó 29-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 62081 korona 60 fillér.

Bánatpénzül leteendő kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi július hó 15-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

372—1907. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a ségai elemi iskola kibővítése munkálatainak biztosítása iránt folyó évi július hó 22-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 14052 kor. 08 fill., mely összegből föld és kőműves munka 7095 kor. 08 fillér, ácsmunka 2975 korona, cserepező munka 800 korona, bádigos munka 397 korona 20 fillér, asztalos, lakatos, üveges és mázoló 2784 kor. 80 fillér.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtésen csak a Magyar építőiparosok országos szövetsége tagjai vehetnek részt.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi július hó 15-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

20230 - 1907.

Hirdetmény.

Az 1907. évi június hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 4 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó

utastás 17. §-a értelmében 1907. évi július hó 18-tól számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Zetyik Károlyné, Herczeg Gyula, Csüppös István, Békési Gyula, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevételeket.

Arad, 1907. évi július hó 12.

A városi tanács.

Aradváros főterén
egy igen jó meneteltű
étterem
családi körülmények miatt
eladó.

Bővebbet Kelemen-tér 7., 1. em., 5. sz. lakás, délután 1—2 óráig. 1780

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

3032—1907. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett évi 1600 korona fizetéssel és 400 korona lakbér illetményvel javadalmazott adóügyi szám-tisztai állásra pályázatot hirdetek és az 1883. évi I. t.-c. 19. §-ában

meghatározott képesítéssel bíró pályázni szándékozókat felhívom, hogy orvosi bizonyítványral is felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám 1907. évi augusztus hó 6-ig bezárólag nyújtsák be. Az elkészített pályázati kérvények nem vétetnek figyelembe.

Arad, 1907. évi július hó 15.

Varjassy Lajos,
polgármester.**Még csak 3 napig Aradon!****VILLAND TESTVÉREK**

a világ egyik legnagyobb és legmodernebb CIRKUSZA

— Aradon, a Béla-téren. —

Ma szombaton f. hó 20-án

fényes előadás

Tisztelet-estélyo Villand Testvérek igazgatókunk. ezen alkalommal többször fograk a n. é. közönség elé lépni s ez alkalommal adják itt először: **Hamlet paródiáját**, melyet Budapesten több mint 200-szor adtak elő közkívánatra.

Dijbirkózás Cyganlevits és Pillasinszky közt

(parodizálják Villand Testvérek igazgatók) és többek felkérésére **Két gzerelmes macska éjjel a háztetőn** című bohózatokat.

Felléptó az összes szerződött tagoknak. Az egész személyzet teljes díszben, úgy, hogy ezen előadásunk rendkívül pompás, szinte rendkívüli lesz. Midőn tisztelet-estélyünkre a n. é. közönséget bátorodunk meghívni, vagyunk hálás tisztelettel Villand Testvérek.

Rossz idő ellen védve.

Vasárnap, folyó hó 21-én 2 disz-előadás.

Délután 4 órakor

fényes családi előadás

az összes helyeken félhelyárakkal. Ugyanolyan remek műsor, mint este.

Este 8 órakor

fényes Elite-előadás

teljesen új műsorral. Több újabb attrakció. Pompás ünnepi műsor.

Hétfőn, folyó hó 22-én, utolsó nap

2 fényes előadás 2.

Délután 4 órakor

fényes előadás

pompás esti műsorral, — a teljes bevétel az aradi Kossuth-szobor javára.

Este 8 órakor

fényes bucsu-előadás

bucusu-estélye az összes szerződött tagoknak

A Vajdahunyadi Takarékpénztár r.-t. Vajdahunyadon

pályázatot hirdet egy

könyvelő-gyakornoki

állásra.

Pályázhatnak felső kereskedelmi iskolát végzett fiatal emberek nyelvismeretök és eddigi működésök feltüntetésével. Egészségi bizonyítvány melléklendő.

Javadalmazás évi 800 korona és alapszabályszerű juttalék. Alkalmaztatása esetén tartozik 400 korona biztosítékot letenni.

Pályázati határidő 1907. évi augusztus hó 10. — Az állás augusztus hó végén elfoglalandó. Véglegesítés 1 évi próba idő múlva.

Sajátkezüleg irt pályázati kérvények alólirott igazgatóságához küldendők.

Vajda-Hunyadi Takarékpénztár Részvénytársaság

V.-Hunyadon.

1783

APRÓ HIRDETESEK.

Kossuth-utca 25. számú új ház
eladó. Bővebbet ugyanott. 1648

Veszünk könyvtárakat
egyes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad. 361

Szalonna,

perzselt, légen szárított, kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszent-Annán. 1691

Egy négy polgárit

vagy középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon. 361

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — **Kerpel Izó** könyv- és papírkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Fess barna hölgyek figyelmébe!

Gentri, valódi uriember vagyok, most kerültem Aradra s ismeretség híján megismerkedni szeretnék „állandó barátság” céljából oly fiatal barna leánynyal, ki kedves, szeretetre méltó és feltétlen művelt. Leveleket „Fővárosi” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 1772

Lakást

négy szobával, azonnal elfoglalható, keressék. Czim a kiadóban. 1785

Azonnali alkalmazást

nyerhet a Bettelheim-féle gözmósodában (Aulich Lajos-utca) egy ügyes felirónó és egy kihordó férfi. 1784

Klimatikus gyógyfürdő. **GLEICHENBERG** Nyári Uduló. Idény: Május-október. (Stájerország.)
Kiváló klimatikus viszonyok, fél alpeai táj.
Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutos bajai (Asztma, Emphysem) az emésztési szervek, szív-izmok megbetegedésénél, idegbajoknál stb. 2978
Gyógyeszközök: Inhalációs terapia, pneumatikus kamarák, hidegvizgyógyintézet, szénsavas fürdők, Fangógyógymód stb. stb.
Gyógyforrások: Konstantin-, Emma-forrás, Szt.-János-kút, Remete-forrás
Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a fürdőigazgatóság.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR
Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Mollnak védjegyét és aláírását tünteti fel.

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomor-bajok, testi bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzött székrekedés, máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles háziszser, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ
csak akkor valódi ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és „A MOLL'S Franzbrunn und Salz” feliratu ónozáttal elzárva van. A Moll-féle sósborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, c-u-z és a meghülés egyéb következményeinél legismeretesebb nepszer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.
Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermek és felnőttek okszerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszékhely: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által. Bécs, L. Tuchlauben 9. sz. 3971
Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ARPAD gyógyszerüzaraiban.

As 1902. évi verscezi Ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi makió Ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntette.
WEGENSTEIN C. L. és FIA
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI
ORGONA-ÉPITO MUINTÉZET (villamos ázemre berend.)
TEMESVÁROTT.
Szállít kitűnő, legújabb rendszer szerint készített pneumatikus orgonákat bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.
Javitások, átalakítások és hangolások átvéttnek, olcsón és kitűnő szakértelemmel eszközöltnek. Bővebbi felvilágosítással és költséggvetéssel szivesen szolgálók.
As 1896. évi kiállításon A nagy millenniumi éremmel kitüntette.

Diamant Ferenc
villanyvilágítás, telefon és csengő berendező
Atzél Péter utca 2., a színház főbejáratával szemben. Bohus-udvarban.
Csillárok és lámpák
gáz és villanyra.
As aradi gazgyárban leőgetett valódi Auerek raktára.
(Drbja 60 fill.)
Üvegcsengők, ernyők, tulipánok, villanykörtek, ilylámpa szerek és szerelési anyagok legjobb minőségben legolcsóbban kaphatók. 908

Földes Kelemen
orvosi labororiuma
Aradon, Beák Ferenc-utca.
Végez:
hugy, köpet, bélsár, gyomortartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és hugykőképződmények, nemi szervek váladékai, torok lepedék, ondó, anyatej és korszövettani vizsgálatokat mérsekkelt díjazásért. 238
Telephon sz. 242.

Kalmár József
hatóságilag engedélyezett villamos világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.
Költözködéseknél vagy lakásváltoztatásoknál
villanyvilágítási vagy villamos csengő bevezetéseket vagy átalakításokat jutányosan és gyorsan eszközöl
Kalmár József
villanyszerelő Arad, Salacz-utca 2.

Váci és nagyenyedi fegyházban kötött harisnyák.
Cérna-vászon raktárunkat ajánljuk a n. é. közönség figyelmébe.
Óriási készleteinket még a mult érben szereztük be és így utolérhetetlen olcsó áron adhatjuk.
Schroll-féle chiffonok, pamut vászon, kész női fehérnemű, fehér asztalnemű és szines kávésock, remek választék.
Leány és fiu tanulóknak kész fehérnemű és a szükséges kellékek.
Rosenblüh H. és Társa.
Váci és nagyenyedi fegyházban kötött harisnyák.